Dokument ten służy wyłącznie do celów dokumentacyjnych i instytucje nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za jego zawartość

►**B**

ROZPORZĄDZENIE RADY (WE) nr 1698/2005

z dnia 20 września 2005 r.

w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)

(Dz.U. L 277 z 21.10.2005, str. 1)

zmienione przez:

		Dziennik Urzędowy		
		nr	strona	data
►**M1**	Rozporządzenie Rady (WE) nr 1463/2006 z dnia 19 czerwca 2006 r.	L 277	1	9.10.2006
►**M2**	Rozporządzenie Rady (WE) nr 1944/2006 z dnia 19 grudnia 2006 r.	L 367	23	22.12.2006
►**M3**	Rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2006 z dnia 19 grudnia 2006 r.	L 384	8	29.12.2006
►**M4**	Rozporządzenie Rady (WE) nr 146/2008 z dnia 14 lutego 2008 r.	L 46	1	21.2.2008
►**M5**	Rozporządzenie Rady (WE) nr 74/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r.	L 30	100	31.1.2009
►**M6**	Rozporządzenie Rady (WE) nr 473/2009 z dnia 25 maja 2009 r.	L 144	3	9.6.2009
►**M7**	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1312/2011 z dnia 19 grudnia 2011 r.	L 339	1	21.12.2011

sprostowane przez:

►**C1** Sprostowanie, Dz.U. L 67 z 11.3.2008, str. 22 (1698/2005)
►**C2** Sprostowanie, Dz.U. L 206 z 2.8.2012, str. 23 (1698/2005)
►**C3** Sprostowanie, Dz.U. L 48 z 16.2.2007, str. 3 (1463/2006)

▼B

ROZPORZĄDZENIE RADY (WE) nr 1698/2005

z dnia 20 września 2005 r.

w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 36, 37 i 299 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego ([1]),

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) ►C1 Polityka rozwoju obszarów wiejskich powinna towarzyszyć politykom wsparcia rynku i dochodów w ramach wspólnej polityki rolnej i uzupełniać je, a tym samym przyczyniać się do osiągnięcia celów tej polityki ustanowionych w Traktacie. ◄ Polityka rozwoju obszarów wiejskich powinna również uwzględniać ogólne cele polityki spójności gospodarczej i społecznej określone w Traktacie oraz przyczyniać się do ich osiągnięcia, jednocześnie integrując inne główne priorytety polityki, jak podkreślono w konkluzjach Rad Europejskich w Lizbonie i Göteborgu, poświęconych konkurencyjności i trwałemu rozwojowi.

▼C2

(2) Zgodnie z Traktatem przy ustalaniu wspólnej polityki rolnej i specjalnych środków służących jej realizacji uwzględnia się szczególny charakter gospodarki rolnej, wynikający ze struktury społecznej rolnictwa oraz z różnic strukturalnych i przyrodniczych między poszczególnymi regionami rolniczymi.

▼B

(3) Reforma wspólnej polityki rolnej w czerwcu 2003 r. i kwietniu 2004 r. wprowadziła zasadnicze zmiany, które prawdopodobnie wpłyną znacząco na gospodarkę na całym obszarze wiejskim Wspólnoty, jeśli chodzi o strukturę produkcji rolnej, metody gospodarowania gruntami, zatrudnienie oraz warunki społeczne i ekonomiczne w szerszym znaczeniu, na poszczególnych obszarach wiejskich.

(4) Działanie podejmowane przez Wspólnotę powinno być komplementarne względem działania podejmowanego przez Państwa Członkowskie lub powinno się do niego przyczyniać. Partnerstwo powinno zostać wzmocnione poprzez rozwiązania na rzecz udziału różnego typu partnerów, z pełnym poszanowaniem kompetencji instytucjonalnych Państw Członkowskich. Przedmiotowi partnerzy powinni brać udział w przygotowaniu, monitorowaniu i ocenie programowania.

(5) W związku z tym, że cel niniejszego rozporządzenia, mianowicie rozwój obszarów wiejskich, nie może zostać osiągnięty w wystarczający sposób przez Państwa Członkowskie, biorąc pod uwagę powiązania pomiędzy tym celem a innymi instrumentami wspólnej polityki rolnej, rozmiar różnic pomiędzy poszczególnymi obszarami wiejskimi oraz ograniczenia środków finansowych Państw Członkowskich w rozszerzonej Unii, a może zostać osiągnięty w lepszy sposób na poziomie Wspólnoty poprzez

([1]) Opinia z dnia 7 czerwca 2005 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

▼B

wieloletnią gwarancję finansowania wspólnotowego oraz poprzez skoncetrowanie się na jego priorytetach, Wspólnota może podejmować działania, zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.

(6) Działalność Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (zwanego dalej „EFRROW") oraz operacje, do których Fundusz się przyczynia, muszą być spójne i zgodne z innymi politykami wspólnotowymi oraz zgodne z całym prawodawstwem wspólnotowym.

(7) W swoim działaniu na rzecz rozwoju obszarów wiejskich Wspólnota dba o zniesienie nierówności i o wspieranie równości mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacji, zgodnie z Traktatem.

(8) W celu skupienia się na strategicznej istocie polityki rozwoju obszarów wiejskich zgodnie z priorytetami Wspólnoty i tym samym sprzyjania jej przejrzystości Rada powinna przyjąć strategiczne wytyczne w odpowiedzi na wniosek Komisji.

(9) Na podstawie strategicznych wytycznych każde Państwo Członkowskie powinno przygotować krajowy plan strategiczny rozwoju obszarów wiejskich, stanowiący podstawę odniesienia dla przygotowania programów rozwoju obszarów wiejskich. Państwa Członkowskie oraz Komisja powinny składać sprawozdania z monitorowania strategii krajowej i wspólnotowej.

(10) Programowanie rozwoju obszarów wiejskich powinno być zgodne z priorytetami wspólnotowymi i krajowymi oraz uzupełniać inne polityki wspólnotowe, w szczególności politykę rynku rolnego, politykę spójności oraz wspólną politykę rybołówstwa.

(11) W celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, niezbędne jest skupienie się na ograniczonej liczbie zasadniczych celów na poziomie wspólnotowym, dotyczących konkurencyjności rolnictwa i leśnictwa, gospodarowania gruntami, środowiska naturalnego, jakości życia i różnicowania działalności na tych obszarach, z uwzględnieniem różnorodności sytuacji, od wyludniających się i podupadających oddalonych obszarów wiejskich aż po podmiejskie obszary wiejskie znajdujące się pod rosnącą presją centrów miejskich.

(12) Istnieje potrzeba ustanowienia ogólnych zasad programowania i przeglądu programowania rozwoju obszarów wiejskich, przy jednoczesnym zapewnieniu właściwej równowagi pomiędzy osiami programów rozwoju obszarów wiejskich odpowiadającymi tym zasadniczym celom. Czas trwania programów powinien wynosić siedem lat.

(13) Aby osiągnąć cel poprawy konkurencyjności sektorów rolnictwa i leśnictwa, ważne jest stworzenie wyraźnych strategii rozwoju zmierzających do wzmocnienia i dostosowania potencjału ludzkiego, kapitału rzeczowego oraz jakości produkcji rolnej.

▼B

(14) W odniesieniu do potencjału ludzkiego, powinien zostać udostępniony szereg środków dotyczących szkolenia, informowania i rozpowszechniania wiedzy, podejmowania działalności przez młodych rolników, wcześniejszego przechodzenia na emeryturę rolników i robotników rolnych, korzystania przez rolników i posiadaczy lasów z usług doradczych oraz tworzenia systemu usług z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym, zastępstwa i usług doradczych, a także usług doradczych w zakresie leśnictwa.

(15) W odniesieniu do szkolenia, informowania i rozpowszechniania wiedzy, ewolucja i specjalizacja rolnictwa i leśnictwa wymagają właściwego poziomu szkolenia technicznego i ekonomicznego, w tym znajomości nowych technologii informacyjnych, jak również odpowiedniej wiedzy w dziedzinie jakości produktu, wyników badań naukowych oraz zrównoważonego zarządzania zasobami naturalnymi, w tym wymogów wzajemnej zgodności i stosowania praktyk produkcyjnych zgodnych z utrzymaniem i poprawą stanu krajobrazu i ochroną środowiska naturalnego. Z tego też względu niezbędne jest poszerzenie zakresu działań dotyczących szkoleń, informacji i rozpowszechniania wiedzy na wszystkie osoby dorosłe zajmujące się sprawami dotyczącymi rolnictwa, żywności i leśnictwa. Działania te obejmują kwestie dotyczące zarówno konkurencyjności rolnictwa i leśnictwa, jak i gospodarowania gruntami oraz celów środowiskowych.

(16) Przyznanie młodym rolnikom szczególnych przywilejów może ułatwić im zarówno rozpoczęcie działalności, jak i strukturalne dostosowanie ich gospodarstw po podjęciu działalności. Środek wspierający podjęcie działalności powinien być uzależniony od opracowania planu biznesowego jako instrumentu zapewniającego rozwój działalności nowego gospodarstwa rolnego w czasie.

(17) Celem wcześniejszych emerytur w rolnictwie powinna być znacząca zmiana strukturalna przekazywanych gospodarstw poprzez środek na rzecz wsparcia młodych rolników w podjęciu działalności zgodnie z wymogami tego środka lub poprzez przekazanie gospodarstwa w celu zwiększenia jego wielkości, również przy uwzględnieniu doświadczenia zdobytego podczas wdrażania wcześniejszych systemów wspólnotowych w tej dziedzinie.

(18) Korzystanie przez rolników i posiadaczy lasów z usług z zakresu zarządzania i usług doradczych powinno pozwolić im na usprawnienie zrównoważonego zarządzania gospodarstwami. W szczególności korzystanie z usług doradczych w zakresie gospodarstwa rolnego, określonych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1782/2003 z dnia 29 września 2003 r. ustanawiającym wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającym określone systemy wsparcia rolników ([1]), powinno pomóc rolnikom ocenić wydajność ich gospodarstwa rolnego i określić niezbędne ulepszenia w odniesieniu do obowiązkowych wymogów gospodarowania określonych w tym rozporządzeniu i do wspólnotowych norm dotyczących bezpieczeństwa pracy.

([1]) Dz.U. L 270 z 21.10.2003, str. 1. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem Komisji (WE) nr 118/2005 (Dz.U. L 24 z 27.1.2005, str. 15).

▼B

(19) Tworzenie systemu usług z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym, zastępstwa i usług doradczych dla rolników oraz usług doradczych dla posiadaczy lasów powinno pomóc im w dostosowaniu, ulepszeniu i ułatwieniu zarządzania oraz poprawić ogólne wyniki ich gospodarstw poprzez dalsze doskonalenie potencjału ludzkiego działającego w sektorach rolnym i leśnym.

(20) W odniesieniu do kapitału rzeczowego należy udostępnić szereg środków dotyczących modernizacji gospodarstw rolnych, podwyższenia wartości gospodarczej lasów, zwiększania wartości dodanej produktów rolnych i leśnych, wspierania rozwoju nowych produktów, procesów i technologii w sektorze rolnym i żywnościowym oraz w sektorze leśnym, poprawy i rozwoju infrastruktury rolnej i leśnej, przywrócenia potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych oraz wprowadzenia właściwych środków zapobiegawczych.

(21) Celem wspólnotowej pomocy dla inwestycji w gospodarstwa rolne jest modernizacja gospodarstw rolnych w celu poprawy ich sytuacji ekonomicznej poprzez lepsze wykorzystanie czynników produkcji, w tym wprowadzenie nowych technologii i innowacji, ukierunkowanie na jakość, produkty organiczne i różnicowanie w ramach gospodarstwa rolnego i poza nim, z uwzględnieniem sektorów nieżywnościowych oraz roślin energetycznych, jak również poprawienie statusu gospodarstw rolnych pod względem środowiska naturalnego, bezpieczeństwa pracy, higieny oraz dobrostanu zwierząt, przy jednoczesnym uproszczeniu warunków uzyskania pomocy inwestycyjnej w porównaniu z warunkami ustanowionymi w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1257/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR) ([1]).

(22) Lasy prywatne odgrywają ważną rolę w działalności gospodarczej na obszarach wiejskich i z tego względu pomoc wspólnotowa jest istotna dla poprawy i poszerzenia ich wartości gospodarczej, zwiększenia zróżnicowania produkcji oraz zwiększenia możliwości rynkowych, w sektorach takich jak sektor energii odnawialnej, przy jednoczesnym zachowaniu zrównoważonego zarządzania i wielofunkcyjnej roli lasów.

(23) Powinno zachęcać się do usprawnień w przetwarzaniu i obrocie podstawowymi produktami rolnymi i leśnymi poprzez wsparcie inwestycji, których celem jest poprawa wydajności w sektorze przetwórczym i handlowym, promowanie przetwórstwa produkcji rolnej i leśnej do celów energii odnawialnej, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, otwieranie nowych możliwości rynkowych dla produktów rolnych i leśnych, położenie nacisku na jakość, poprawę efektywności w zakresie środowiska naturalnego, bezpieczeństwa pracy, higieny oraz dobrostanu zwierząt, w odpowiednich przypadkach, poprzez ukierunkowanie, co do zasady, na mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa i inne przedsiębiorstwa o określonym rozmiarze, które mają większe możliwości dodania wartości do produktów lokalnych, przy jednoczesnym uproszczeniu warunków uzyskania pomocy inwestycyjnej w porównaniu z warunkami ustanowionymi w rozporządzeniu (WE) nr 1257/1999.

([1]) Dz.U. L 160 z 26.6.1999, str. 80. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem (WE) nr 2223/2004 (Dz.U. L 379 z 24.12.2004, str. 1).

▼B

(24) W kontekście zwiększonej konkurencji istotne jest zapewnienie, aby sektory rolny i żywnościowy oraz sektor leśny mogły wykorzystać możliwości rynkowe poprzez szerokie podejścia innowacyjne w zakresie rozwoju nowych produktów, procesów i technologii. W tym celu powinno zachęcać się do współpracy pomiędzy rolnikami, przemysłem żywnościowym i przemysłem przetwórczym surowców oraz innymi stronami.

(25) Infrastruktura rolna oraz środki naprawcze i zapobiegawcze w odniesieniu do klęsk żywiołowych powinny sprzyjać osiom konkurencyjności rolnej i leśnej.

(26) W zakresie jakości produkcji i produktów rolnych powinien zostać udostępniony szereg środków dotyczących spełniania przez rolników norm opartych na prawodawstwie wspólnotowym, wspierających uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności oraz wspierających grupy producentów w działalności o charakterze informacyjnym i promocyjnym.

(27) Celem środka dotyczącego spełniania norm jest wspieranie szybszego wdrażania przez rolników wymagających norm opartych na prawodawstwie wspólnotowym, dotyczących środowiska naturalnego, zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i roślin, dobrostanu zwierząt i bezpieczeństwa pracy, oraz respektowanie tych norm przez rolników. Normy te mogą nałożyć nowe obowiązki na rolników i w związku z tym powinno zostać udzielone wsparcie w celu pomocy w częściowym pokryciu dodatkowych kosztów lub utraconych dochodów wynikających z tych obowiązków.

(28) Celem środka udzielającego wsparcia rolnikom biorącym udział we wspólnotowych lub krajowych systemach jakości żywności jest zapewnienie konsumentom gwarancji dotyczących jakości produktu lub stosowanego procesu produkcyjnego wynikającej z uczestnictwa rolników w takich systemach, uzyskanie wartości dodanej dla podstawowych produktów rolnych i zwiększenie możliwości rynkowych. Z tego względu, że uczestnictwo w takich systemach może powodować powstanie dodatkowych kosztów i obowiązków, które nie są w pełni rekompensowane przez rynek, rolnicy powinni być zachęcani do uczestnictwa w takich systemach.

(29) Istnieje potrzeba poprawy świadomości konsumentów w zakresie istnienia i specyfikacji produktów wytwarzanych w ramach wyżej wymienionych systemów jakości. Wsparcie powinno zostać udzielone grupom producentów w celu informowania konsumentów i promowania produktów dostarczanych w ramach systemów jakości wspieranych przez Państwa Członkowskie w ramach ich programów rozwoju obszarów wiejskich.

(30) Istnieje potrzeba zapewnienia łagodnego przejścia szeregu indywidualnych środków wprowadzonych na mocy Aktu Przystąpienia z 2003 r., a mianowicie środka dotyczącego rolnictwa niskotowarowego oraz środka dotyczącego grup producentów.

(31) Wsparcie szczegółowych metod gospodarowania gruntami powinno przyczynić się do zrównoważonego rozwoju poprzez zachęcanie rolników i posiadaczy lasów w szczególności do stosowania metod użytkowania gruntów zgodnych z potrzebą zachowania środowiska naturalnego i krajobrazu oraz ochrony

▼B

i poprawy zasobów naturalnych. Powinno ono sprzyjać wdrożeniu szóstego wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego oraz konkluzji Prezydencji dotyczących strategii zrównoważonego rozwoju. Do kluczowych kwestii, którymi należy się zająć, zalicza się różnorodność biologiczną, zarządzanie terenem Natura 2000, ochronę wód i gleb, łagodzenie zmian klimatu, w tym redukcję emisji gazów cieplarnianych, redukcję emisji amoniaku oraz zrównoważone stosowanie pestycydów.

(32) Leśnictwo jest integralną częścią rozwoju obszarów wiejskich, a wsparcie na rzecz zrównoważonego użytkowania gruntów powinno obejmować zrównoważone zarządzanie lasami oraz ich wielofunkcyjną rolę. Lasy są źródłem wielu korzyści: dostarczają surowce dla odnawialnych i przyjaznych dla środowiska naturalnego produktów oraz odgrywają ważną rolę dla dobrobytu gospodarczego, różnorodności biologicznej, globalnego obiegu węgla, równowagi wodnej, kontroli erozji oraz w zapobieganiu zagrożeniom naturalnym, jak również dostarczają usług społecznych i rekreacyjnych. Środki dotyczące leśnictwa powinny być podejmowane w świetle przedsięwzięć prowadzonych przez Wspólnotę i Państwa Członkowskie na poziomie międzynarodowym oraz oparte na programach leśnych Państw Członkowskich na poziomie krajowym lub niższym niż krajowy lub na równorzędnych instrumentach, które powinny uwzględniać zobowiązania podjęte na Konferencjach Ministerialnych w sprawie Ochrony Lasów w Europie. Środki dotyczące leśnictwa powinny przyczyniać się do realizacji wspólnotowej strategii leśnictwa. Wsparcie to powinno unikać zakłócania konkurencji i być neutralne w stosunku do rynku.

(33) Płatności z tytułu naturalnych utrudnień na obszarach górskich oraz płatności na innych obszarach z utrudnieniami powinny przyczyniać się, poprzez nieprzerwane użytkowanie gruntów rolnych, do utrzymania terenów wiejskich oraz utrzymania i wspierania zrównoważonych systemów rolniczych. Powinno się ustanowić obiektywne parametry dla ustalenia poziomu płatności w celu zapewnienia skuteczności tego systemu wsparcia oraz zapewnienia osiągnięcia jego celów. Niektóre z przepisów rozporządzenia (WE) nr 1257/1999 dotyczące wsparcia obszarów o mniej korzystnych warunkach gospodarowania powinny pozostać w mocy przez określony czas.

(34) Powinno się w dalszym ciągu przyznawać rolnikom wsparcie w celu pomocy w zajęciu się przez nich szczególnymi niedogodnościami na danych obszarach, wynikającymi z wdrażania dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa ([1]) i dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory ([2]), w celu przyczynienia się do skutecznego zarządzania terenami Natura 2000, przy czym jednocześnie powinno się udostępniać wsparcie rolnikom w celu pomocy w zajęciu się przez nich niedogodnościami na obszarach znajdujących się w dorzeczach, wynikającymi z wdrażania dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej ([3]).

([1]) Dz.U. L 103 z 25.4.1979, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona rozporządzeniem (WE) nr 807/2003 (Dz.U. L 122 z 16.5.2003, str. 36).

([2]) Dz.U. L 206 z 22.7.1992, str. 7. Dyrektywa ostatnio zmieniona rozporządzeniem (WE) nr 1882/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 284 z 31.10.2003, str. 1).

([3]) Dz.U. L 327 z 22.12.2000, str. 1. Dyrektywa zmieniona decyzją nr 2455/2001/WE (Dz.U. L 331 z 15.12.2001, str. 1).

▼B

(35) Płatności rolnośrodowiskowe powinny nadal odgrywać znaczną rolę we wspieraniu zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich oraz w udzielaniu odpowiedzi na wzrastający popyt społeczeństwa na usługi środowiskowe. Powinny one dodatkowo zachęcać rolników i inne osoby gospodarujące gruntami do służenia społeczeństwu jako całości poprzez wprowadzanie lub dalsze stosowanie metod produkcji rolnej zgodnych z ochroną i poprawą stanu środowiska naturalnego, krajobrazu i jego właściwości, zasobów naturalnych, gleby i różnorodności genetycznej. W tym kontekście, powinno zwrócić się szczególną uwagę na zachowanie zasobów genetycznych w rolnictwie. Zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci" płatności te powinny pokrywać jedynie te zobowiązania, które wykraczają poza właściwe normy obowiązkowe.

(36) Rolnicy powinni być w dalszym ciągu zachęcani do przyjmowania wysokich norm w zakresie dobrostanu zwierząt poprzez wsparcie tych rolników, którzy podejmują się przyjąć normy hodowli zwierząt, które wykraczają poza właściwe normy obowiązkowe.

(37) Wsparcie powinno być przyznawane z tytułu inwestycji niedochodowych w przypadku gdy takie inwestycje są konieczne do wywiązania się ze zobowiązań podjętych w ramach systemów rolnośrodowiskowych lub innych celów rolnośrodowiskowych lub w przypadku gdy poprawiają one na terenie gospodarstwa rolnego użyteczność publiczną obszarów Natura 2000 i innych obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej.

(38) W celu przyczynienia się do ochrony środowiska naturalnego, zapobiegania zagrożeniom naturalnym oraz pożarom, jak również w celu złagodzenia zmian klimatu, zasoby leśne powinny zostać rozszerzone i ulepszone poprzez pierwsze zalesienie gruntów rolnych i terenów innych niż grunty rolne. Każde pierwsze zalesienie powinno zostać dostosowane do warunków miejscowych i zgodne ze środowiskiem naturalnym oraz zwiększać różnorodność biologiczną.

(39) Systemy rolnoleśne posiadają wysoką wartość ekologiczną i społeczną dzięki połączeniu systemów ekstensywnego rolnictwa i leśnictwa, ukierunkowanych na produkcję wysokiej jakości drewna i innych produktów leśnych. Powinno wspierać się ich zakładanie.

(40) Z uwagi na znaczenie lasów dla skutecznego wdrażania dyrektyw 79/409/EWG i 92/43/EWG, szczególne wsparcie powinno zostać przyznane posiadaczom lasów w celu udzielenia im pomocy w rozwiązywaniu szczególnych problemów wynikających z wdrażania tych dyrektyw.

(41) Powinny zostać wprowadzone płatności leśnośrodowiskowe za podjęcie dobrowolnych zobowiązań w celu poprawy różnorodności biologicznej, ochrony wysokiej wartości ekosystemów leśnych i wzmacniania wartości ochronnej lasów w związku z erozją gleby, utrzymaniem zasobów wodnych i jakości wody oraz zagrożeniami naturalnymi.

(42) Powinno zostać przyznane wsparcie z tytułu przywracania potencjału leśnego w lasach zniszczonych w wyniku klęsk żywiołowych i pożarów oraz z tytułu wprowadzania działań zapobiegawczych. Działania zapobiegawcze przeciwko pożarom powinny obejmować obszary sklasyfikowane przez Państwa Członkowskie jako obszary wysokiego lub średniego ryzyka występowania pożarów zgodnie z ich planami ochrony lasów.

▼B

(43) Powinno zostać przyznane wsparcie posiadaczom lasów z tytułu inwestycji niedochodowych w przypadku gdy inwestycje takie są konieczne do wywiązania się ze zobowiązań z tytułu środowiska leśnego lub osiągnięcia innych celów w zakresie środowiska naturalnego, lub w lasach w celu poprawy użyteczności publicznej danych obszarów.

(44) W celu zapewnienia właściwie ukierunkowanego i skutecznego wykorzystania wsparcia gospodarowania gruntami na mocy niniejszego rozporządzenia Państwa Członkowskie powinny wyznaczyć obszary interwencji w ramach niektórych środków tej osi. Obszary górskie i inne obszary z utrudnieniami powinno wyznaczać się na podstawie obiektywnych wspólnych kryteriów. Z tego też względu dyrektywy i decyzje Rady, przyjmujące wykazy obszarów o mniej korzystnych warunkach gospodarowania lub zmieniające takie wykazy zgodnie z art. 21 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 950/97 z dnia 20 maja 1997 r. w sprawie poprawy efektywności struktur rolniczych ([1]), powinny zostać uchylone ze skutkiem od późniejszej daty. Obszary Natura 2000 są wyznaczane zgodnie z dyrektywami 79/409/EWG i 92/43/EWG. Państwa Członkowskie powinny wyznaczać obszary nadające się do zalesienia z przyczyn związanych ze środowiskiem naturalnym, takich jak ochrona przed erozją, zapobieganie zagrożeniom naturalnym lub poszerzanie zasobów leśnych sprzyjających łagodzeniu zmian klimatu, oraz obszary leśne o średnim do wysokiego ryzyku występowania pożarów.

(45) Powinien zostać ustanowiony system sankcji w przypadku gdy beneficjenci otrzymujący płatności w ramach niektórych środków gospodarowania gruntami nie spełniają obowiązkowych wymagań przewidzianych rozporządzeniem (WE) nr 1782/2003 na całym ich gospodarstwie, z uwzględnieniem dotkliwości, zasięgu, trwałości i powtarzalności niezgodności.

(46) Istnieje potrzeba towarzyszenia zmianom na obszarach wiejskich poprzez udzielanie tym obszarom pomocy w różnicowaniu działalności rolniczej w kierunku działalności nierolniczej i rozwijaniu sektorów nierolniczych, wspieraniu zatrudnienia, poprawie podstawowych usług, w tym z lokalnym dostępem do technologii informacyjnych i komunikacyjnych (TIK) oraz w prowadzeniu inwestycji uatrakcyjniających obszary wiejskie w celu odwrócenia trendów upadku gospodarczego i społecznego oraz wyludniania terenów wiejskich. Konieczne w tym względzie jest również poczynienie wysiłków na rzecz zwiększania potencjału ludzkiego.

(47) Powinno zostać przyznane wsparcie na rzecz innych środków związanych z szerzej rozumianą gospodarką wiejską. Wykaz środków powinien zostać określony na podstawie doświadczeń inicjatywy Leader oraz z uwzględnieniem wielosektorowych potrzeb w zakresie endogenicznego rozwoju obszarów wiejskich.

(48) Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju może wzmocnić spójność terytorialną i synergie pomiędzy środkami przeznaczonymi na szerzej rozumianą gospodarkę i ludność wiejską. Z tego względu środki dotyczące szerzej rozumianej gospodarki wiejskiej powinny być raczej wdrażane w drodze lokalnych strategii rozwoju.

([1]) Dz.U. L 142 z 2.6.1997, str. 1. Rozporządzenie uchylone rozporządzeniem (WE) nr 1257/1999.

▼B

(49) Istnieje potrzeba wyraźnego zdefiniowania zasad spójności i komplementarności osi w celu poprawy jakości życia na obszarach wiejskich i różnicowania gospodarki wiejskiej poprzez inne wspólnotowe instrumenty finansowe, a w szczególności przez instrumenty polityki spójności.

(50) Inicjatywa Leader, po przejściu przez trzy okresy programowania, osiągnęła poziom dojrzałości umożliwiający obszarom wiejskim wdrożenie podejścia Leader w szerszym zakresie w ramach głównego programowania rozwoju obszarów wiejskich. Z tego względu należy zapewnić przeniesienie podstawowych zasad podejścia Leader do programów budujących w swoich ramach specjalną oś oraz przedstawić definicję lokalnych grup działania i środków, na rzecz których należy udzielić wsparcia, łącznie z możliwościami partnerstwa, wdrażaniem lokalnych strategii, współpracą, budowaniem sieci kontaktów i zdobywaniem umiejętności.

(51) Z uwagi na znaczenie podejścia Leader znaczącą część wkładu EFFROW należy przeznaczyć na tę oś.

(52) EFFROW ma wspierać poprzez pomoc techniczną działania związane z realizowaniem programów. Jako część pomocy technicznej, o której mowa w art. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 1290/2005 z dnia 21 czerwca 2005 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej [1], na poziomie Wspólnoty powinna zostać ustanowiona sieć na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

(53) Powinny zostać wprowadzone przepisy dotyczące przydziału dostępnych środków finansowych. Środki te powinny być spójne z perspektywą finansową na okres 2007 — 2013. Cała kwota na rzecz rozwoju obszarów wiejskich powinna być przydzielana w skali rocznej. Powinno zezwolić się na znaczną koncentrację na regionach kwalifikujących się w ramach Celu Konwergencji.

(54) Powinien zostać wprowadzony przepis pozwalający Radzie na określenie kwoty wsparcia wspólnotowego na rzecz rozwoju obszarów wiejskich zgodnie z niniejszym rozporządzeniem na okres od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2013 r., jego podział na poszczególne lata oraz minimalną kwotę, która zostanie skoncentrowana w regionach kwalifikujących się w ramach celu konwergencji zgodnie z perspektywą finansową na okres 2007 — 2013 oraz porozumieniem międzyinstytucjonalnym w sprawie dyscypliny budżetowej i poprawy procedury budżetowej dla tego samego okresu.

(55) Roczne środki przydzielone Państwu Członkowskiemu na cel konwergencji w ramach Funduszy w części pochodzącej z EFOGR — Sekcja Orientacji, Funduszy Strukturalnych, Funduszu Spójności (zwanego dalej „FS”) oraz Instrumentu Finansowego Orientacji Rybołówstwa [2](zwanego dalej „IFOR”) powinny być ograniczone do pułapu określonego według jego zdolności absorpcji.

(56) Do celów indykatywnego podziału przydzielonych środków dostępnych dla Państw Członkowskich powinny zostać ustanowione kryteria według obiektywnej i przejrzystej metody.

[1] Dz.U. L 209 z 11.8.2005, str. 1.
[2] Rozporządzenie Rady (WE) nr 1263/1999 z dnia 21 czerwca 1999 r. w sprawie Instrumentu Finansowego Orientacji Rybołówstwa (Dz.U. L 161 z 26.6.1999, str. 54).

▼B

(57) Poza powyższymi kwotami Państwa Członkowskie powinny brać pod uwagę kwoty, zgodnie z art. 12 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1290/2005.

(58) Środki przydzielone, dostępne w ramach Funduszy, powinny być indeksowane na bazie stawki ryczałtowej dla programowania.

(59) Udział wkładu EFFROW w programowaniu dotyczącym rozwoju obszarów wiejskich powinien zostać ustalony w odniesieniu do wydatków publicznych w Państwach Członkowskich, uwzględniając wagę priorytetu nadanego gospodarowaniu gruntami i środowisku naturalnemu, sytuację w regionach kwalifikujących się w ramach celu konwergencji i priorytet nadany podejściu Leader.

(60) W celu złagodzenia specjalnych ograniczeń i problemów strukturalnych w zakresie działalności rolniczej i leśnej oraz w zakresie zwiększania wartości dodanej produktów rolnych i leśnych w wyniku oddalenia, odizolowania lub odległej lokalizacji oraz zależności gospodarki wiejskiej od ograniczonej liczby produktów rolnych oraz w celu wspierania silnej polityki rozwoju obszarów wiejskich szczególne przepisy dotyczące niektórych środków rozwoju obszarów wiejskich, jak również odpowiednich stóp współfinansowania z EFFROW, powinny mieć zastosowanie w regionach peryferyjnych, o których mowa w Traktacie, i na wyspach objętych rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2019/93 z dnia 19 lipca 1993 r. wprowadzającym szczególne środki dla mniejszych wysp Morza Egejskiego dotyczące niektórych produktów rolnych ([1]).

(61) Zgodnie z zasadą pomocniczości i z zastrzeżeniem wyjątków powinny istnieć przepisy krajowe dotyczące kwalifikowalności wydatków.

(62) W celu zapewnienia skuteczności, uczciwości i trwałego wpływu pomocy z EFFROW powinny istnieć przepisy gwarantujące, że operacje związane z inwestycjami są trwałe oraz uniemożliwiają korzystanie z tego funduszu w celu wprowadzenia nieuczciwej konkurencji.

(63) Zdecentralizowanej realizacji działań w ramach EFFROW powinny towarzyszyć gwarancje związane w szczególności z jakością realizacji, rezultatami, należytym zarządzaniem finansami i kontrolą.

(64) Państwa Członkowskie powinny podejmować środki w celu zagwarantowania należytego funkcjonowania systemów zarządzania i kontroli. W tym celu, konieczne jest ustanowienie ogólnych zasad oraz podstawowych funkcji, które powinien zapewniać każdy system zarządzania i kontroli. Z tego względu konieczne jest utrzymanie wyznaczenia jednej instytucji zarządzającej i określenie jej obowiązków.

([1]) Dz.U. L 184 z 27.7.1993, str. 1. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem (WE) nr 1782/2003.

▼B

(65) Każdy program rozwoju obszarów wiejskich powinien podlegać właściwemu monitorowaniu przez komitet monitorujący na podstawie wspólnych ram monitorowania i oceny, ustanawianych i wdrażanych w ramach partnerstwa z Państwami Członkowskimi, aby skutecznie wychodzić naprzeciw szczegółowym potrzebom w zakresie rozwoju obszarów wiejskich.

(66) Skuteczność i wpływ działań w ramach EFFROW zależą również od ulepszonej oceny na podstawie wspólnych ram monitorowania i oceny. W szczególności programy powinny podlegać ocenie pod względem przygotowania, realizacji i zakończenia.

(67) W celu umożliwienia skutecznego funkcjonowania partnerstwa i wspierania działania wspólnotowego, informacje na ten temat powinno się w miarę możliwości szeroko rozpowszechniać. Odpowiedzialność w tym zakresie spoczywa na instytucjach zarządzających programami.

(68) Rozwój obszarów wiejskich określony w niniejszym rozporządzeniu, powinien kwalifikować się do wsparcia Państw Członkowskich bez współfinansowania wspólnotowego. W świetle wpływu gospodarczego takiej pomocy oraz w celu zapewnienia spójności ze środkami kwalifikującymi się do wsparcia wspólnotowego i uproszczenia procedur, powinny zostać ustanowione szczegółowe przepisy dotyczące pomocy państwa, również z uwzględnieniem doświadczenia zdobytego przy wdrażaniu rozporządzenia (WE) nr 1257/1999. Ponadto powinno się zezwolić Państwom Członkowskim na udzielanie pomocy państwa, przeznaczonej na zapewnienie dodatkowego finansowania rozwoju obszarów wiejskich, na które przyznaje się wsparcie wspólnotowe, w ramach procedury notyfikacji, zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia, jako część programowania.

(69) Istnieje potrzeba przyjęcia zasad ułatwiających przejście z obowiązującego systemu wsparcia do nowego systemu wsparcia rozwoju obszarów wiejskich.

(70) Nowy system wsparcia, o którym mowa w niniejszym rozporządzeniu, zastępuje obowiązujący system wsparcia. Wobec powyższego rozporządzenie (WE) nr 1257/1999 powinno zostać uchylone z dniem 1 stycznia 2007 r., z wyjątkiem niektórych przepisów dotyczących obszarów o mniej korzystnych warunkach gospodarowania, które powinny zostać uchylone w późniejszym terminie.

(71) Środki niezbędne do wykonania niniejszego rozporządzenia powinny być podejmowane zgodnie z decyzją Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającą warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji ([1]).

(72) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wydał opinię ([2]).

(73) Komitet Regionów wydał opinię ([3]),

([1]) Dz.U. L 184 z 17.7.1999, str. 23.
([2]) Opinia z dnia 9 marca 2005 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).
([3]) Opinia z dnia 23 lutego 2005 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

▼B

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

TYTUŁ I

CELE I OGÓLNE ZASADY POMOCY

ROZDZIAŁ I

ZAKRES I DEFINICJE

Artykuł 1

Zakres

Niniejsze rozporządzenie:

1) ustanawia ogólne zasady wspólnotowego wsparcia rozwoju obszarów wiejskich, finansowane z EFFROW ustanowionego rozporządzeniem (WE) nr 1290/2005;

2) określa cele, do których ma się przyczyniać polityka rozwoju obszarów wiejskich;

3) określa strategiczny kontekst dla polityki rozwoju obszarów wiejskich, w tym metodę określania strategicznych wytycznych Wspólnoty dla polityki rozwoju obszarów wiejskich (zwanych dalej „strategicznymi wytycznymi Wspólnoty") oraz krajowych planów strategicznych;

4) określa priorytety i środki dla rozwoju obszarów wiejskich;

5) ustanawia zasady dotyczące partnerstwa, programowania, oceny, zarządzania finansowego, monitorowania i kontroli na podstawie obowiązków dzielonych przez Państwa Członkowskie i Komisję.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

a) „programowanie": podzielony na etapy proces organizacji, podejmowania decyzji i finansowania, mający na celu realizację, w perspektywie wieloletniej, wspólnego działania przez Wspólnotę i Państwa Członkowskie, zmierzającego do osiągnięcia celów priorytetowych EFFROW;

b) „region": jednostka terytorialna odpowiadająca poziomowi 1 lub 2 Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (poziom NUTS 1 i 2) w rozumieniu rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) ([1]);

c) „osie": spójna grupa środków, których wdrożenie prowadzi bezpośrednio do osiągnięcia szczegółowych celów i przyczynia się do realizacji jednego lub więcej celów określonych w art. 4;

d) „środek": zespół operacji przyczyniających się do wykonania osi, o których mowa w art. 4 ust. 2;

([1]) Dz.U. L 154 z 21.6.2003, str. 1.

▼B

e) „operacja”: projekt, umowa lub porozumienie, lub inne działanie wybrane zgodnie z kryteriami ustanowionymi dla danego programu rozwoju obszarów wiejskich i wykonywane przez jednego lub wielu beneficjentów, w sposób pozwalający na osiągnięcie celów określonych w art. 4;

f) „wspólne ramy monitorowania i oceny”: ogólne podejście wypracowane przez Komisję i Państwa Członkowskie, określające ograniczoną liczbę wspólnych wskaźników odnoszących się do stanu wyjściowego oraz realizacji finansowej, produktów, rezultatów i oddziaływań programów;

g) „lokalna strategia rozwoju”: spójna grupa operacji nakierowanych na osiągnięcie lokalnych celów i zaspokojenie lokalnych potrzeb, wdrażana na zasadzie partnerstwa na właściwym poziomie;

h) „beneficjent”: podmiot gospodarczy, podmiot lub przedsiębiorstwo, publiczne lub prywatne, odpowiedzialne za realizację operacji lub otrzymujące wsparcie;

i) „wydatki publiczne”: publiczny wkład w finansowanie operacji, pochodzący z budżetu państwa, władz regionalnych lub lokalnych, Wspólnot Europejskich, lub inne wydatki o podobnym charakterze. Za wkład publiczny uważany jest każdy wkład w finansowanie operacji, pochodzący z budżetu podmiotu prawa publicznego, lub stowarzyszeń lub związków jednej lub więcej władz regionalnych lub lokalnych, lub podmiotu prawa publicznego w rozumieniu dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi ([1]);

j) „cel konwergencji”: cel działania dla najmniej rozwiniętych Państw Członkowskich i regionów zgodnie z prawodawstwem wspólnotowym dotyczącym Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (zwanego dalej „EFRR”), Europejskiego Funduszu Społecznego (zwanego dalej „EFS”) oraz FS na okres od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2013 r.

ROZDZIAŁ II

MISJE I CELE

Artykuł 3

Misje

EFFROW przyczynia się do wspierania zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich na terytorium całej Wspólnoty, uzupełniając polityki wsparcia rynku i wsparcia dochodów w ramach wspólnej polityki rolnej, politykę spójności oraz wspólną politykę rybołówstwa.

Artykuł 4

Cele

1. Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich przyczynia się do osiągnięcia następujących celów:

a) poprawy konkurencyjności rolnictwa i leśnictwa poprzez wspieranie restrukturyzacji, rozwoju i innowacji;

([1]) Dz.U. L 134 z 30.4.2004, str. 114.

▼B

b) poprawy środowiska naturalnego i terenów wiejskich poprzez wspieranie gospodarowania gruntami;

c) poprawy jakości życia na obszarach wiejskich oraz popierania różnicowania działalności gospodarczej.

2. Cele określone w ust. 1 są wykonywane w ramach czterech osi określonych w tytule IV.

ROZDZIAŁ III

ZASADY POMOCY

Artykuł 5

Komplementarność, spójność i zgodność

1. EFFROW uzupełnia działania krajowe, regionalne i lokalne, wspierające priorytety Wspólnoty.

2. Komisja i Państwa Członkowskie zapewniają spójność pomocy z EFFROW i Państw Członkowskich z działalnością, politykami i priorytetami Wspólnoty. Pomoc z EFFROW jest spójna z celami spójności gospodarczej i społecznej, w szczególności z celami instrumentu wsparcia wspólnotowego dla rybołówstwa.

3. Spójność ta jest zapewniana przez strategiczne wytyczne Wspólnoty, o których mowa w art. 9, krajowy plan strategiczny, o którym mowa w art. 11, programy rozwoju obszarów wiejskich, o których mowa w art. 15, oraz sprawozdanie Komisji, o którym mowa w art. 14.

4. Zgodnie z ich właściwymi obowiązkami Komisja i Państwa Członkowskie zapewniają koordynację pomiędzy pomocą pochodzącą z różnych Funduszy, EFRR, EFS, FS, instrumentem wsparcia wspólnotowego dla rybołówstwa oraz interwencjami Europejskiego Banku Inwestycyjnego (zwanego dalej „EBI”) i innymi wspólnotowymi instrumentami finansowymi.

5. Spójność dotyczy również środków finansowanych przez Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji.

6. Niniejsze rozporządzenie nie stanowi podstawy do udzielania jakiegokolwiek wsparcia systemom kwalifikującym się do wsparcia w ramach wspólnych organizacji rynków, z zastrzeżeniem wszelkich wyjątków, które zostaną określone zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2.

7. Państwa Członkowskie zapewniają zgodność operacji finansowanych przez EFFROW z Traktatem i wszelkimi aktami przyjętymi na jego mocy.

Artykuł 6

Partnerstwo

1. Pomoc z EFFROW jest wdrażana w drodze ścisłych konsultacji (zwanych dalej „partnerstwem”) pomiędzy Komisją i Państwem Członkowskim oraz władzami i podmiotami wyznaczonymi przez Państwo Członkowskie na mocy przepisów i praktyk krajowych, w tym z:

▼B

a) właściwymi władzami regionalnymi, lokalnymi i innymi władzami publicznymi;

b) partnerami gospodarczymi i społecznymi;

c) innymi odpowiednimi podmiotami reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie, organizacjami pozarządowymi, w tym organizacjami zajmującymi się zagadnieniami z zakresu środowiska naturalnego, oraz podmiotami odpowiedzialnymi za promowanie równości mężczyzn i kobiet.

Państwo Członkowskie wyznacza najbardziej reprezentatywnych partnerów na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym oraz w sferze gospodarczej, społecznej, środowiska naturalnego lub innej (zwanych dalej „partnerami"). Państwo Członkowskie stwarza warunki dla szerokiego i skutecznego zaangażowania wszystkich odpowiednich podmiotów, zgodnie z przepisami i praktykami krajowymi, biorąc pod uwagę potrzebę promowania równości mężczyzn i kobiet, oraz zrównoważonego rozwoju poprzez integrację wymogów w zakresie ochrony i poprawy środowiska naturalnego.

2. Partnerstwo jest prowadzone z należytym poszanowaniem odpowiednich obowiązków instytucjonalnych, prawnych i finansowych poszczególnych kategorii partnerów, o których mowa w ust. 1.

3. Partnerstwo obejmuje przygotowywanie i monitorowanie krajowego planu strategicznego oraz przygotowywanie, wdrażanie, monitorowanie i ocenę programów rozwoju obszarów wiejskich. Państwa Członkowskie zapewniają udział wszystkich odpowiednich partnerów na różnych etapach programowania, z należytym poszanowaniem terminów wyznaczonych dla każdego etapu.

Artykuł 7

Pomocniczość

Państwa Członkowskie odpowiadają za realizację programów rozwoju obszarów wiejskich na odpowiednim poziomie terytorialnym, zgodnie z ich wewnętrznymi rozwiązaniami instytucjonalnymi, zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

Artykuł 8

Równość mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacja

Państwa Członkowskie i Komisja wspierają równość mężczyzn i kobiet i zapewniają zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną na różnych etapach realizacji programu.

Obejmuje to etapy projektowania, wdrażania, monitorowania i oceny.

▼B

TYTUŁ II

STRATEGICZNE PODEJŚCIE DO ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

ROZDZIAŁ I

STRATEGICZNE WYTYCZNE WSPÓLNOTY

Artykuł 9

Treść i przyjęcie

1. Rada przyjmuje strategiczne wytyczne Wspólnoty dotyczące polityki rozwoju obszarów wiejskich dla okresu programowania od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2013 r., uwzględniając priorytety polityki wyznaczone na poziomie wspólnotowym.

Te strategiczne wytyczne wyznaczają na poziomie wspólnotowym strategiczne priorytety rozwoju obszarów wiejskich dla okresu programowania w celu wykonania każdej z osi ustanowionej niniejszym rozporządzeniem.

2. Nie później niż dnia 20 lutego 2006 r. podejmowana jest decyzja w sprawie strategicznych wytycznych Wspólnoty zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 37 Traktatu. Decyzja ta zostaje opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 10

Przegląd

W celu uwzględnienia w szczególności głównych zmian priorytetów wspólnotowych strategiczne wytyczne Wspólnoty mogą podlegać przeglądowi.

ROZDZIAŁ II

KRAJOWE PLANY STRATEGICZNE

Artykuł 11

Treść

1. Każde Państwo Członkowskie przedkłada krajowy plan strategiczny, wskazując priorytety działania EFFROW oraz danego Państwa Członkowskiego, uwzględniając strategiczne wytyczne Wspólnoty, ich szczegółowe cele, wkład EFFROW i inne środki finansowe.

2. Krajowy plan strategiczny zapewnia, że pomoc wspólnotowa dla rozwoju obszarów wiejskich jest spójna ze strategicznymi wytycznymi Wspólnoty oraz że wszystkie priorytety wspólnotowe, krajowe i regionalne podlegają koordynacji. Krajowy plan strategiczny jest narzędziem odniesienia dla przygotowywania programowania EFFROW. Jest on wdrażany poprzez programy rozwoju obszarów wiejskich.

▼B

3. Każdy krajowy plan strategiczny obejmuje:

a) ocenę sytuacji gospodarczej, społecznej i środowiska naturalnego oraz potencjału rozwoju;

b) strategię wybraną dla wspólnego działania Wspólnoty i danego Państwa Członkowskiego, wykazującą spójność dokonanych wyborów ze strategicznymi wytycznymi Wspólnoty;

c) priorytety tematyczne i terytorialne dla rozwoju obszarów wiejskich w ramach każdej osi, w tym wyrażone ilościowo główne cele oraz odpowiednie wskaźniki monitorowania i oceny;

▼M5

d) wykaz programów rozwoju obszarów wiejskich, za pomocą których wdrażany jest krajowy plan strategiczny, orientacyjny przydział środków z EFFROW dla każdego programu, w tym kwoty, o których mowa w art. 12 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1290/2005, a także odrębny wykaz kwot, o których mowa w art. 69 ust. 5a niniejszego rozporządzenia;

▼B

e) środki mające na celu zapewnienie koordynacji z innymi instrumentami wspólnej polityki rolnej, EFRR, EFS, FS, instrumentami wsparcia wspólnotowego dla rybołówstwa i EBI;

f) w odpowiednich przypadkach budżet dla osiągnięcia celu konwergencji;

g) opis rozwiązań oraz wskazanie kwoty przeznaczonej na utworzenie krajowej sieci obszarów wiejskich, o której mowa w art. 66 ust. 3 i art. 68.

Artykuł 12

Przygotowanie

1. Po przyjęciu strategicznych wytycznych Wspólnoty każde Państwo Członkowskie przygotowuje krajowy plan strategiczny.

Plan ten jest przygotowywany zgodnie z rozwiązaniami instytucjonalnymi Państw Członkowskich, w bliskiej współpracy z partnerami, ►C1 o których mowa w art. 6 ◄. Jest on sporządzany w bliskiej współpracy z Komisją i obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2013 r.

2. Każde Państwo Członkowskie wysyła Komisji swój krajowy plan strategiczny przed przedłożeniem swoich programów rozwoju obszarów wiejskich.

▼M6

Artykuł 12a

Zmiany

1. W następstwie przeglądu strategicznych wytycznych Wspólnoty, o którym mowa w art. 10, państwa członkowskie zmieniają zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 12 ust. 1, swoje krajowe plany strategiczne.

2. Zmieniony krajowy plan strategiczny, o którym mowa w ust. 1, zostaje przesłany Komisji nie później niż dnia 15 lipca 2009 r..

▼B

ROZDZIAŁ III

MONITOROWANIE STRATEGICZNE

Artykuł 13

Sprawozdania zbiorcze Państw Członkowskich

1. Po raz pierwszy w 2010 r. i nie później niż w dniu 1 października każdego drugiego roku każde Państwo Członkowskie przedkłada Komisji sprawozdanie zbiorcze, które przedstawia postępy dokonane w realizacji jego krajowego planu strategicznego i celów oraz jego wkład w osiągnięcie strategicznych wytycznych Wspólnoty. Ostatnie sprawozdanie zbiorcze jest przedstawiane nie później niż w dniu 1 października 2014 r.

2. Sprawozdanie podsumowuje roczne sprawozdania z postępu prac z poprzednich lat, o których mowa w art. 82, i opisuje w szczególności:

a) osiągnięcia i rezultaty programów rozwoju obszarów wiejskich pod względem wskaźników określonych w krajowym planie strategicznym;

b) wyniki bieżącej oceny działalności dla każdego programu.

3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1, dla jednolitych programów, o których mowa w art. 15 ust. 2, Państwa Członkowskie mogą zawrzeć w rocznych sprawozdaniach z postępu prac, o których mowa w art. 82, elementy określone w ust. 2 niniejszego artykułu w terminach określonych w art. 82.

Artykuł 14

Sprawozdanie Komisji

1. Po raz pierwszy w 2011 r. i na początku każdego drugiego roku Komisja przedstawia sprawozdanie podsumowujące główne postępy, trendy i wyzwania związane z wdrażaniem krajowych planów strategicznych oraz strategicznych wytycznych Wspólnoty. Ostatnie sprawozdanie Komisji jest przedstawiane na początku 2015 r.

Sprawozdanie to opiera się na dokonanej przez Komisję analizie i ocenie sprawozdań zbiorczych Państw Członkowskich, o których mowa w art. 13, oraz wszelkich innych dostępnych informacjach. Wskazuje ono środki, które zostały lub mają być podjęte przez Państwa Członkowskie i Komisję w celu zapewnienia odpowiednich działań w odpowiedzi na wnioski zawarte w sprawozdaniu.

2. Sprawozdanie Komisji jest przesyłane Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów.

▼B

TYTUŁ III

PROGRAMOWANIE

ROZDZIAŁ I

TREŚĆ PROGRAMOWANIA

Artykuł 15

Programy rozwoju obszarów wiejskich

1. EFFROW działa w Państwach Członkowskich poprzez programy rozwoju obszarów wiejskich. Programy te wdrażają strategię rozwoju obszarów wiejskich poprzez szereg środków zgrupowanych zgodnie z osiami określonymi w tytule IV, do osiągnięcia których potrzebna będzie pomoc z EFFROW.

Każdy program rozwoju obszarów wiejskich obejmuje okres pomiędzy dniem 1 stycznia 2007 r. a dniem 31 grudnia 2013 r.

2. Państwo Członkowskie może przedłożyć jednolity program dla całego swojego terytorium albo zespół programów regionalnych.

3. Państwa Członkowskie, które przyjęły programy regionalne, mogą również przedłożyć do zatwierdzenia krajowe ramy zawierające wspólne elementy dla tych programów regionalnych.

Artykuł 16

Treść programów

Każdy program rozwoju obszarów wiejskich obejmuje:

a) analizę sytuacji pod względem mocnych i słabych stron, strategię wybraną w celu zajęcia się nimi oraz ocenę *ex-ante*, o której mowa w art. 85;

b) uzasadnienie dla wybranych priorytetów z uwzględnieniem strategicznych wytycznych Wspólnoty oraz krajowego planu strategicznego, jak również spodziewane oddziaływanie zgodnie z oceną *ex-ante*;

c) informacje na temat osi i środków proponowanych dla każdej osi oraz ich opis, obejmujące szczegółowe weryfikowalne cele i wskaźniki, o których mowa w art. 81, które umożliwiają pomiar postępów, skuteczności i efektywności programu;

d) plan finansowania, składający się z dwóch tabel:

— tabeli wyszczególniającej, zgodnie z art. 69 ust. 4 i 5, całkowity wkład EFFROW planowany na każdy rok. W odpowiednich przypadkach plan finansowania wskazuje oddzielnie w ramach całkowitego wkładu EFFROW środki przyznane regionom kwalifikującym się w ramach celu konwergencji. Planowany roczny wkład EFFROW jest zgodny z perspektywami finansowymi,

— tabeli wyszczególniającej całkowity planowany wkład Wspólnoty i odpowiadające mu krajowe finansowanie publiczne na każdą oś dla całego okresu programowania, stopę wkładu EFFROW na każdą oś oraz kwotę przeznaczoną na pomoc techniczną. W odpowiednich przypadkach tabela ta ponadto wskazuje oddzielnie planowany wkład EFFROW dla regionów kwalifikujących się w ramach celu konwergencji oraz odpowiadające mu krajowe finansowanie publiczne;

▼B

e) do celów informacyjnych indykatywny podział wstępnych kwot według środków pod względem wydatków publicznych i prywatnych;

f) w odpowiednich przypadkach tabelę dotyczącą dodatkowego krajowego finansowania przypadającego na oś zgodnie z art. 89;

g) elementy potrzebne do dokonania oceny zgodnie z regułami konkurencji oraz, w odpowiednich przypadkach, wykaz systemów pomocy dopuszczonych na mocy art. 87 — 89 Traktatu, które mają zostać wykorzystane do realizacji programów;

h) informacje dotyczące komplementarności ze środkami finansowanymi przez inne instrumenty wspólnej polityki rolnej, w ramach polityki spójności, jak również poprzez instrumenty wsparcia wspólnotowego dla rybołówstwa;

i) rozwiązania dotyczące wdrażania programu, w tym:

   i) wyznaczenie przez Państwo Członkowskie wszystkich organów określonych w art. 74 ust. 2 oraz, w celach informacyjnych, skrócony opis struktury zarządzania i kontroli;

   ii) opis systemów monitorowania i oceny, jak również skład komitetu monitorującego;

   iii) przepisy zapewniające rozpowszechnienie informacji na temat programu;

j) wyznaczenie partnerów, o których mowa w art. 6, oraz wyniki konsultacji przeprowadzonych z partnerami.

▼M6

Artykuł 16a

Szczegółowe działania związane z określonymi priorytetami

1. Do dnia 31 grudnia 2009 r. państwa członkowskie włączają do swoich programów rozwoju obszarów wiejskich, w zależności od własnych specyficznych potrzeb, rodzaje działań, które są ukierunkowane na priorytety opisane w strategicznych wytycznych Wspólnoty i wyszczególnione w krajowych planach strategicznych; priorytety te są następujące:

a) zmiany klimatu;

b) odnawialne źródła energii;

c) gospodarka wodna;

d) różnorodność biologiczna;

e) środki towarzyszące restrukturyzacji sektora mleczarskiego;

f) innowacje związane z priorytetami wymienionymi w lit. a)–d);

g) infrastruktura szerokopasmowego Internetu na obszarach wiejskich.

Celem rodzajów działań, które mają być ukierunkowane na priorytety, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a)–f), jest osiągnięcie skutków, takich jak potencjalne skutki określone w załączniku II. Indykatywny wykaz rodzajów działań oraz ich potencjalnych skutków znajduje się w załączniku II. Wykaz rodzajów działań ukierunkowanych na priorytet, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. g), znajduje się w załączniku III.

▼M6

Zmienione programy rozwoju obszarów wiejskich uwzględniające działania, o których mowa w niniejszym ustępie, są przedkładane Komisji najpóźniej do dnia 15 lipca 2009 r.

2. Od dnia 1 stycznia 2009 r. intensywność pomocy ustalona w załączniku I może zostać zwiększona o 10 punktów procentowych w odniesieniu do rodzajów działań, o których mowa w ust. 1 lit. a)–f).

3. Do dnia 31 grudnia 2009 r. każdy program rozwoju obszarów wiejskich obejmuje również:

a) wykaz rodzajów działań i informacje, o których mowa w art. 16 lit. c), dotyczące szczegółowych rodzajów działań, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu;

b) tabelę przedstawiającą, w odniesieniu do okresu od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2013 r., wkład Wspólnoty – z podziałem na środki – na rzecz rodzajów działań, o których mowa w ust. 1 lit. a)–f), oraz wkład Wspólnoty – z podziałem na środki – na rzecz rodzajów działań, o których mowa w ust. 1 lit. g).

▼B

Artykuł 17

Równowaga pomiędzy celami

1. Wkład finansowy Wspólnoty w każdy z trzech celów, o których mowa w art. 4, obejmuje przynajmniej 10 % całkowitego wkładu EFFROW w program dla osi 1 i 3, o których mowa odpowiednio w tytule IV rozdział I sekcje 1 i 3, oraz przynajmniej 25 % całkowitego wkładu EFFROW w program dla osi 2, o której mowa w tytule IV rozdział I sekcja 2. Dla programów francuskich departamentów zamorskich minimalny wkład finansowy Wspólnoty dla osi 2 wynosi 10 %.

2. Kwota równa przynajmniej 5 % całkowitego wkładu EFFROW w program jest rezerwowana dla osi 4, o której mowa w tytule IV rozdział I sekcja 4. Kwota ta jest częścią odsetka, o którym mowa w ust. 1. Dla Republiki Czeskiej, Estonii, Cypru, Łotwy, Litwy, Węgier, Malty, Polski, Słowenii i Słowacji minimalny wkład finansowy Wspólnoty dla osi 4 wynoszący 5 % może być stopniowo wprowadzany podczas okresu programowania w taki sposób, że średnio co najmniej 2,5 % całkowitego wkładu EFFROW jest zarezerwowane dla osi 4.

▼M1

Dla Bułgarii i Rumunii w latach 2010–2013 przestrzega się średnio co najmniej 2,5 % całkowitego wkładu EFFROW dla osi 4. Każdy wkład EFFROW dla tej osi w latach 2007–2009 jest uwzględniany przy obliczaniu tego odsetka.

▼M6

3. Kwoty równe kwotom wynikającym z zastosowania obowiązkowej modulacji na mocy art. 69 ust. 5a oraz, począwszy od 2011 r., kwoty uzyskane na mocy art. 136 rozporządzenia (WE) nr 73/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającego określone systemy wsparcia dla rolników ([1]), a także kwoty określone w art. 69 ust. 2a niniejszego rozporządzenia nie są uwzględniane w całkowitym wkładzie z EFRROW, który jest podstawą do obliczania minimalnego wkładu finansowego Wspólnoty dla każdej osi zgodnie z ust. 1 i 2 niniejszego artykułu.

([1]) Dz.U. L 30 z 31.1.2009, s. 16.

▼B

ROZDZIAŁ II

PRZYGOTOWANIE, ZATWIERDZENIE I PRZEGLĄD

Artykuł 18

Przygotowanie i zatwierdzenie

1. Programy rozwoju obszarów wiejskich ustanawia Państwo Członkowskie w bliskiej współpracy z partnerami, o których mowa w art. 6.

2. Państwa Członkowskie przedkładają Komisji projekt każdego programu rozwoju obszarów wiejskich, zawierający informacje, o których mowa w art. 16.

3. Komisja ocenia wnioskowane programy na podstawie ich spójności ze strategicznymi wytycznymi Wspólnoty, krajowym planem strategicznym oraz niniejszym rozporządzeniem.

W przypadku gdy Komisja uzna, że program rozwoju obszarów wiejskich nie jest spójny ze strategicznymi wytycznymi Wspólnoty, krajowym planem strategicznym lub niniejszym rozporządzeniem, żąda, aby Państwo Członkowskie dokonało odpowiedniego przeglądu wnioskowanego programu.

4. Każdy program rozwoju obszarów wiejskich jest zatwierdzany zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2.

Artykuł 19

Przegląd

1. Programy rozwoju obszarów wiejskich są poddawane ponownemu badaniu i, w razie potrzeby, są dostosowywane do pozostałej części okresu przez Państwo Członkowskie po zatwierdzeniu przez komitet monitorujący. Zmiany te uwzględniają wynik ocen i sprawozdań Komisji, w szczególności w celu wzmocnienia lub dostosowania sposobu, w jaki uwzględnia się priorytety wspólnotowe.

2. Komisja podejmuje decyzję w sprawie wniosków o przegląd programów rozwoju obszarów wiejskich po przedłożeniu takiego wniosku przez Państwo Członkowskie zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2. Zmiany wymagające zatwierdzenia decyzją Komisji są określane zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2.

▼B

TYTUŁ IV

WSPARCIE ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

ROZDZIAŁ I

OSIE

SEKCJA 1

Oś 1

Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego

Artykuł 20

Środki

Wsparcie ukierunkowane na konkurencyjność sektora rolnego i leśnego dotyczy:

a) środków, których celem jest upowszechnianie wiedzy i poprawa potencjału ludzkiego poprzez:

   i) kształcenie zawodowe i działania informacyjne, w tym rozpowszechnianie wiedzy naukowej i praktyk innowacyjnych, skierowane do osób działających w sektorze rolnym, żywnościowym i leśnym;

   ii) podejmowanie działalności przez młodych rolników;

   iii) wcześniejsze emerytury rolników i robotników rolnych;

   iv) korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów;

   v) tworzenie usług z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym, zastępstwa i usług doradczych, jak również usług doradczych w zakresie leśnictwa;

b) środków mających na celu restrukturyzację i rozwój kapitału rzeczowego i wspieranie innowacji poprzez:

   i) modernizację gospodarstw rolnych;

   ii) podwyższanie wartości gospodarczej lasów;

   iii) zwiększanie wartości dodanej produktów rolnych i leśnych;

   iv) współpracę na rzecz rozwoju nowych produktów, procesów i technologii w sektorze rolnym i żywnościowym oraz w sektorze leśnym;

   v) ulepszanie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa;

   vi) przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych oraz wprowadzanie odpowiednich działań zapobiegawczych;

c) środków, których celem jest poprawa jakości produkcji i produktów rolnych poprzez:

   i) pomoc rolnikom w dostosowaniu się do wymagających norm opartych na prawodawstwie wspólnotowym;

▼B

ii) wspieranie rolników biorących udział w systemach jakości żywności;

iii) wspieranie grup producentów w działalności informacyjnej i promocyjnej na rzecz produktów wytwarzanych w ramach systemów jakości żywności;

▼M5

d) środki przejściowe dotyczące:

(i) wspierania gospodarstw rolnych niskotowarowych w fazie restrukturyzacji (dla Bułgarii, Republiki Czeskiej, Cypru, Estonii, Litwy, Łotwy, Malty, Polski, Rumunii, Słowenii, Słowacji i Węgier);

(ii) wspierania tworzenia grup producentów (dla Bułgarii, Republiki Czeskiej, Cypru, Estonii, Litwy, Łotwy, Malty, Polski, Rumunii, Słowenii, Słowacji i Węgier);

(iii) wspierania gospodarstw rolnych w fazie restrukturyzacji, w tym dywersyfikacja działalności wykraczająca poza sektor rolniczy, wskutek reformy wspólnej organizacji rynku.

▼B

Podsekcja 1

Warunki dotyczące środków, których celem jest upowszechnianie wiedzy i poprawa potencjału ludzkiego

Artykuł 21

Kształcenie zawodowe i działania informacyjne

Wsparcie, o którym mowa w art. 20 lit. a) ppkt i), nie obejmuje kursów instruktażowych lub szkoleniowych, które stanowią część zwykłych programów lub systemów edukacji rolnej i leśnej na poziomie szkoły średniej lub wyższym.

Artykuł 22

Podejmowanie działalności przez młodych rolników

1. Wsparcia, o którym mowa w art. 20 lit. a) ppkt ii), udziela się osobom, które:

a) mają mniej niż 40 lat oraz po raz pierwszy podejmują działalność w gospodarstwie rolnym jako kierujący gospodarstwem;

b) posiadają odpowiednie umiejętności i kwalifikacje zawodowe;

c) przedkładają plan biznesowy dotyczący rozwoju ich działalności rolniczej.

2. Wsparcia udziela się do wysokości maksymalnej kwoty określonej w ►M5 załącznik I ◄.

▼B

Artykuł 23

Wcześniejsze emerytury

1. Wsparcia, o którym mowa w art. 20 lit. a) ppkt iii), udziela się:

a) rolnikom, którzy decydują się na zaprzestanie działalności rolniczej w celu przekazania gospodarstwa innym rolnikom;

b) robotnikom rolnym, którzy decydują się na ostateczne zaprzestanie wszelkiej pracy na roli w momencie przekazania gospodarstwa.

2. Przekazujący gospodarstwo:

a) ma nie mniej niż 55 lat, ale nie jest jeszcze w normalnym wieku emerytalnym w momencie przekazania lub ma nie więcej niż 10 lat mniej niż wymagane dla normalnego wieku emerytalnego w danym Państwie Członkowskim w momencie przekazania;

b) zaprzestaje ostatecznie wszelkiej komercyjnej działalności rolniczej;

c) prowadził działalność rolniczą przez 10 lat poprzedzających przekazanie.

3. Przejmujący gospodarstwo:

a) zastąpił przekazującego gospodarstwo poprzez podjęcie działalności, określonej w art. 22; lub

b) jest rolnikiem poniżej 50. roku życia lub podmiotem prawa prywatnego i przejmuje gospodarstwo rolne odstąpione przez przekazującego w celu zwiększenia wielkości gospodarstwa rolnego.

4. Robotnik rolny:

a) ma nie mniej niż 55 lat, ale nie jest jeszcze w normalnym wieku emerytalnym lub ma nie więcej niż 10 lat mniej niż wymagane dla normalnego wieku emerytalnego w danym Państwie Członkowskim;

b) poświęcił przynajmniej połowę swojego czasu pracy w poprzedzającym okresie pięciu lat na pomoc rodzinie w prowadzeniu gospodarstwa lub pracę w charakterze robotnika rolnego;

c) pracował w gospodarstwie rolnym przekazującego gospodarstwo przynajmniej przez okres równy dwóm latom pracy w pełnym wymiarze czasu pracy podczas czterech lat poprzedzających przejście przekazującego gospodarstwo na wcześniejszą emeryturę;

d) jest objęty systemem zabezpieczenia społecznego.

5. Całkowity czas trwania wsparcia z tytułu wcześniejszej emerytury nie przekracza 15 lat dla przekazującego gospodarstwo oraz dla robotnika rolnego. Nie przekracza on momentu ukończenia przez przekazującego gospodarstwo 70. roku życia oraz normalnego wieku emerytalnego robotnika rolnego.

Jeżeli, w przypadku przekazującego, emerytura wypłacana jest przez Państwo Członkowskie, wsparcie z tytułu wcześniejszej emerytury jest udzielane jako dodatek przy uwzględnieniu kwoty emerytury krajowej.

▼B

6. Maksymalna dopuszczalna kwota wsparcia określona jest w ►M5 załącznik I ◄.

Artykuł 24

Korzystanie z usług doradczych

1. Wsparcia, o którym mowa w art. 20 lit. a) ppkt iv), udziela się w celu pomocy rolnikom i posiadaczom lasów w poniesieniu kosztów wynikających z korzystania z usług doradczych do celów poprawy ogólnych wyników ich gospodarstwa.

Usługi doradcze dla rolników obejmują przynajmniej:

a) obowiązkowe wymogi gospodarowania oraz zasady dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska naturalnego określone w art. 4 i 5 oraz w załącznikach III i IV do rozporządzenia (WE) nr 1782/2003;

b) normy dotyczące bezpieczeństwa pracy oparte na prawodawstwie wspólnotowym.

2. Wsparcie na rzecz korzystania z usług doradczych ogranicza się do maksymalnych wysokości określonych w ►M5 załącznik I ◄.

Artykuł 25

Tworzenie systemu usług z zakresu zarządzania, pomocy i usług doradczych

Wsparcia, o którym mowa w art. 20 lit. a) ppkt v), udziela się w celu pokrycia kosztów wynikających z tworzenia systemu usług z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym, zastępstwa, usług doradczych oraz usług doradczych w zakresie leśnictwa, i ma ono charakter degresywny przez okres maksymalnie 5 lat od momentu utworzenia.

Podsekcja 2

Warunki dotyczące środków mających na celu restrukturyzację i rozwój kapitału rzeczowego i wspieranie innowacji

Artykuł 26

Modernizacja gospodarstw rolnych

1. Wsparcia, o którym mowa w art. 20 lit. b) ppkt i), udziela się rolnikom z tytułu materialnych lub niematerialnych inwestycji, które:

a) poprawiają ogólne wyniki gospodarstwa rolnego; oraz

b) spełniają normy wspólnotowe mające zastosowanie do danej inwestycji.

W przypadku inwestycji dokonywanych w celu dostosowania do norm wspólnotowych wsparcie może zostać udzielone jedynie tym inwestycjom, które są dokonywane w celu dostosowania do nowo wprowadzonych norm wspólnotowych. W takim wypadku w celu spełnienia tej normy można przyznać okres karencji, nieprzekraczający 36 miesięcy od daty, w której dana norma staje się obowiązująca dla gospodarstwa rolnego.

▼B

W przypadku młodych rolników otrzymujących wsparcie, o którym mowa w art. 20 lit. a) ppkt ii), może zostać udzielone wsparcie na inwestycje mające na celu spełnienie obowiązujących norm wspólnotowych, gdy inwestycje te zostały określone w planie biznesowym, o którym mowa w art. 22 ust. 1 lit. c). Okres karencji, w ciągu którego konieczne jest spełnienie norm, nie może przekroczyć 36 miesięcy od daty podjęcia działalności.

2. Wsparcie ogranicza się do maksymalnej stawki określonej w ►M5 załącznik I ◄.

Artykuł 27

Podwyższanie wartości gospodarczej lasów

1. Wsparcia inwestycji, o którym mowa w art. 20 lit. b) ppkt ii), udziela się w przypadku lasów będących własnością właścicieli prywatnych lub ich stowarzyszeń, lub gmin lub ich stowarzyszeń. Ograniczenia tego nie stosuje się do lasów tropikalnych i subtropikalnych oraz obszarów zalesionych terytoriów Azorów, Madery, Wysp Kanaryjskich, mniejszych wysp Morza Egejskiego w rozumieniu rozporządzenia (EWG) nr 2019/93 oraz francuskich departamentów zamorskich.

2. Inwestycje są oparte na planach zarządzania lasami dla gospodarstw leśnych powyżej określonego rozmiaru, który zostanie określony przez Państwa Członkowskie w ich programach.

3. Wsparcie ogranicza się do maksymalnej stawki określonej w ►M5 załącznik I ◄.

Artykuł 28

Zwiększanie wartości dodanej produktów rolnych i leśnych

1. Wsparcia, o którym mowa w art. 20 lit. b) ppkt iii), udziela się z tytułu materialnych lub niematerialnych inwestycji, które:

a) poprawiają ogólne wyniki przedsiębiorstwa;

b) dotyczą:

— przetwarzania lub obrotu produktami objętymi załącznikiem I do Traktatu, z wyjątkiem produktów rybołówstwa oraz przetwarzania lub obrotu produktami leśnymi, i/lub

— rozwoju nowych produktów, procesów i technologii związanych z produktami objętymi załącznikiem I do Traktatu, z wyjątkiem produktów rybołówstwa oraz rozwoju nowych produktów, procesów i technologii związanych z produktami leśnymi, oraz

c) spełniają normy wspólnotowe mające zastosowanie do danej inwestycji.

►C2 W przypadku inwestycji dokonywanych w celu dostosowania do norm wspólnotowych, wsparcia można udzielać jedynie tym inwestycjom, które są dokonywane przez mikroprzedsiębiorstwa, o których mowa w ust. 3, w celu dostosowania do nowo wprowadzonej normy wspólnotowej. ◄ W takim wypadku w celu spełnienia tej normy można przyznać okres karencji nieprzekraczający 36 miesięcy od daty, w której dana norma staje się obowiązująca dla przedsiębiorstwa.

▼B

2. Wsparcie ogranicza się do maksymalnej stawki określonej w ►M5 załącznik I ◄.

3. Wsparcie udzielane na mocy ust. 1 w maksymalnej stawce ogranicza się do mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw w rozumieniu zalecenia Komisji 2003/361/WE ([1]). Dla terytoriów Azorów, Madery i Wysp Kanaryjskich, mniejszych wysp Morza Egejskiego w rozumieniu rozporządzenia (EWG) nr 2019/93 i francuskich departamentów zamorskich nie mają zastosowania żadne ograniczenia maksymalnej stawki. Dla przedsiębiorstw, które nie są objęte art. 2 ust. 1 tego zalecenia, zatrudniających mniej niż 750 pracowników lub posiadających obrót nieprzekraczający 200 milionów EUR, maksymalna intensywność pomocy jest zmniejszona o połowę. W przypadku leśnictwa wsparcie ogranicza się do mikroprzedsiębiorstw.

Wsparcia nie udziela się przedsiębiorstwom zagrożonym w rozumieniu wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw ([2]).

Artykuł 29

Współpraca na rzecz rozwoju nowych produktów, procesów i technologii w sektorze rolnym i żywnościowym oraz w sektorze leśnym

1. ►C1 Wsparcia określonego w art. 20 lit. b) ppkt (iv) udziela się w celu promowania współpracy pomiędzy producentami produktów podstawowych w rolnictwie i leśnictwie, przemysłem przetwórczym lub stronami trzecimi. ◄

▼M5

Współpraca obejmuje co najmniej dwa podmioty, z których co najmniej jeden jest producentem pierwotnym lub należy do przemysłu przetwórczego.

▼B

2. Wsparcie przyczynia się do pokrycia kosztów poniesionych na współpracę.

Artykuł 30

Infrastruktura związana z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa

Wsparcie, o którym mowa w art. 20 lit. b) ppkt v), może obejmować w szczególności operacje związane z dostępem do gruntów rolnych i leśnych, scalaniem i poprawą gruntów, dostawami energii i gospodarką wodną.

([1]) Dz.U. L 124 z 20.5.2003, str. 36.
([2]) Dz.U. C 244 z 1.10.2004, str. 2.

▼B

Podsekcja 3

Warunki dotyczące środków mających na celu poprawę jakości produkcji i produktów rolnych

Artykuł 31

Spełnianie norm opartych na prawodawstwie wspólnotowym

1. Wsparcie, o którym mowa w art. 20 lit. c) ppkt i), częściowo pokrywa koszty poniesione i dochody utracone przez rolników, którzy mają obowiązek stosowania norm w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego, zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i roślin, dobrostanu zwierząt oraz bezpieczeństwa pracy.

Muszą to być normy nowo wprowadzone do ustawodawstwa krajowego wdrażającego prawo wspólnotowe i muszą one nakładać nowe obowiązki lub ograniczenia na praktykę rolniczą, które mają znaczny wpływ na typowe koszty działalności gospodarstwa rolnego i dotyczą znacznej liczby rolników.

2. Wsparcia udziela się w postaci zryczałtowanej, tymczasowej i degresywnej pomocy na bazie rocznej na maksymalny okres 5 lat od daty, w której norma staje się obowiązująca, zgodnie z prawodawstwem wspólnotowym. Wsparcie ogranicza się do wysokości maksymalnej kwoty określonej w ►**M5** załącznik I ◄.

Artykuł 32

Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności

1. Wsparcie, o którym mowa w art. 20 lit. c) ppkt ii):

a) obejmuje produkty rolne przeznaczone jedynie do spożycia przez ludzi;

b) przeznaczone jest na wspólnotowe systemy jakości żywności lub systemy uznawane przez Państwa Członkowskie, spełniające dokładne kryteria, które zostaną określone zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2; systemy, których jedynym celem jest zapewnienie większego poziomu kontroli poszanowania obowiązkowych norm na mocy prawa wspólnotowego lub krajowego, nie kwalifikują się do udzielenia wsparcia;

c) udzielane jest jako roczna płatność motywująca, której wysokość ustala się według poziomu kosztów stałych wynikających z udziału we wspieranych systemach przez maksymalny okres 5 lat.

2. Wsparcie ogranicza się do wysokości maksymalnej kwoty określonej w ►**M5** załącznik I ◄.

▼B

Artykuł 33

Działania informacyjne i promocyjne

Wsparcie, o którym mowa w art. 20 lit. c) ppkt iii), dotyczy produktów objętych wsparciem systemów jakości, o których mowa w art. 32. Wsparcie ogranicza się do wysokości maksymalnej stawki określonej w ►M5 załącznik I ◄.

Podsekcja 4

Warunki dotyczące środków przejściowych

Artykuł 34

Gospodarstwa rolne niskotowarowe

1. Wsparcia, o którym mowa w art. 20 lit. d) ppkt i), dla gospodarstw rolnych, które produkują przede wszystkim na cele własnej konsumpcji, jak również kierują część swojej produkcji na rynek („gospodarstwa rolne niskotowarowe"), udziela się rolnikom, którzy przedstawią plan biznesowy.

2. Postępy w odniesieniu do planu biznesowego, o którym mowa w ust. 1, podlegają ocenie po trzech latach.

3. Wsparcie wypłaca się w postaci zryczałtowanej pomocy do maksymalnej kwoty określonej w ►M5 załącznik I ◄ i maksymalnie przez okres 5 lat.

4. Wsparcia udziela się w odniesieniu do wniosków zatwierdzonych do dnia 31 grudnia 2013 r.

Artykuł 35

Grupy producentów

1. Wsparcia, o którym mowa w art. 20 lit. d) ppkt ii), udziela się w celu ułatwienia tworzenia i działalności administracyjnej grup producentów do celów:

a) dostosowania do wymogów rynkowych procesu produkcyjnego i produkcji producentów, którzy są członkami takich grup;

b) wspólnego wprowadzania towarów do obrotu, w tym przygotowania do sprzedaży, centralizacji sprzedaży i dostawy do odbiorców hurtowych;

c) ustanowienia wspólnych zasad dotyczących informacji o produkcji, ze szczególnym uwzględnieniem zbiorów i dostępności.

2. Wsparcia udziela się w postaci zryczałtowanej pomocy w formie rocznych rat przez okres pierwszych 5 lat przypadających po dacie, w której grupa producentów została uznana. Oblicza się je na podstawie rocznej produkcji grupy skierowanej na rynek do pułapu określonego w ►M5 załącznik I ◄.

▼B

3. Wsparcia udziela się grupom producentów, które zostały oficjalnie uznane przez właściwy organ Państwa Członkowskiego najpóźniej w dniu 31 grudnia 2013 r.

▼M5

Artykuł 35a

Gospodarstwa rolne w fazie restrukturyzacji w wyniku reformy wspólnej organizacji rynku

1. Przewidziane w art. 20 lit. d) ppkt (iii) wsparcie dla gospodarstw rolnych w fazie restrukturyzacji, w tym przechodzących dywersyfikację wykraczającą poza działalność rolniczą, w wyniku reformy wspólnej organizacji rynku udziela się rolnikom, którym w roku 2010 zmniejszono płatności bezpośrednie o więcej niż 25 % w porównaniu z rokiem 2009 zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1782/2003 i którzy przedstawią plan biznesowy.

2. Postępy w realizacji planu biznesowego, o którym mowa w ust. 1, są oceniane po dwunastu miesiącach.

3. Wsparcie jest wypłacane w postaci zryczałtowanej pomocy o stopie malejącej i wyłącznie w latach 2011, 2012 i 2013. Wsparcie jest ograniczone do maksymalnej kwoty określonej w załączniku I, a w żadnym razie nie przekracza 50 % wielkości, o jaką zostały zmniejszone płatności bezpośrednie w stosunku do roku 2009 zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1782/2003.

▼B

SEKCJA 2

OŚ 2

Poprawa środowiska naturalnego i terenów wiejskich

Artykuł 36

Środki

Wsparcie, o którym mowa w niniejszej sekcji, dotyczy:

a) środków ukierunkowanych na zrównoważone użytkowanie gruntów rolnych poprzez:

   i) płatności z tytułu naturalnych utrudnień dla rolników na obszarach górskich;

   ii) płatności z tytułu naturalnych utrudnień dla rolników na obszarach innych niż obszary górskie;

   iii) płatności dla obszarów Natura 2000 i płatności związane z dyrektywą 2000/60/WE;

   iv) płatności rolnośrodowiskowe;

   v) płatności z tytułu dobrostanu zwierząt;

   vi) ►C1 wsparcie na rzecz inwestycji nieprodukcyjnych; ◄

b) środków ukierunkowanych na zrównoważone użytkowanie gruntów leśnych poprzez:

   i) pierwsze zalesianie gruntów rolnych;

   ii) pierwsze zakładanie systemów rolnoleśnych na gruntach rolnych;

   iii) pierwsze zalesianie gruntów nierolniczych;

   iv) płatności dla obszarów Natura 2000;

▼B

v) płatności leśnośrodowiskowe;

vi) przywracanie potencjału leśnego oraz wprowadzanie działań zapobiegawczych;

vii) wsparcie na rzecz inwestycji nieprodukcyjnych.

Podsekcja 1

Warunki dotyczące środków ukierunkowanych na zrównoważone użytkowanie gruntów rolnych

Artykuł 37

Płatności z tytułu naturalnych utrudnień na obszarach górskich oraz płatności na innych obszarach z utrudnieniami

1. Płatności przewidzianych w art. 36 lit. a) ppkt i) oraz ii) udziela się rocznie na hektar wykorzystywanych użytków rolnych (zwanych dalej „WUR") w rozumieniu decyzji Komisji 2000/115/WE z dnia 24 listopada 1999 r. odnoszącej się do definicji cech charakterystycznych, listy produktów rolnych, wyjątków od definicji oraz regionów i okręgów, odnoszących się do badań statystycznych w zakresie struktury gospodarstw rolnych ([1]).

Płatności powinny rekompensować dodatkowe koszty rolników oraz utracone dochody związane z utrudnieniami dla produkcji rolnej na danym obszarze.

2. Płatności udziela się rolnikom, którzy zobowiązują się do kontynuowania działalności rolniczej na obszarach wyznaczonych zgodnie z art. 50 ust. 2 i 3 przynajmniej przez pięć lat od pierwszej płatności.

3. Płatności ustala się pomiędzy wysokościami kwot minimalnych i maksymalnych określonymi w ►M5 załącznik I ◄.

Płatności wyższe od kwoty maksymalnej mogą zostać udzielone w należycie uzasadnionych przypadkach, pod warunkiem że średnia kwota wszystkich tych płatności, udzielonych na poziomie danego Państwa Członkowskiego, nie przekracza tej maksymalnej kwoty.

4. Płatności mają charakter degresywny powyżej progu określonej powierzchni na gospodarstwo, który zostanie określony w programie.

Artykuł 38

Płatności dla obszarów Natura 2000 i płatności związane z dyrektywą 2000/60/WE

1. Wsparcie, o którym mowa w art. 36 lit. a) ppkt iii), udzielane jest rolnikom rocznie na hektar WUR w celu rekompensowania poniesionych kosztów i utraconych dochodów wynikających z niedogodności na danych obszarach związanych z wdrażaniem dyrektyw 79/409/EWG, 92/43/EWG i 2000/60/WE.

([1]) Dz.U. L 38 z 12.2.2000, str. 1. Decyzja ostatnio zmieniona rozporządzeniem (WE) nr 2139/2004 (Dz.U. L 369 z 16.12.2004, str. 26).

▼B

2. Wsparcie jest ograniczone do wysokości maksymalnej kwoty określonej w ►M5 załącznik I ◄. W odniesieniu do płatności związanych z dyrektywą 2000/60/WE zostają ustalone szczegółowe zasady, w tym maksymalna kwota wsparcia, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2.

Artykuł 39

Płatności rolnośrodowiskowe

1. Państwa Członkowskie udostępnią wsparcie przewidziane w art. 36 lit. a) ppkt iv) na obszarze całego swojego terytorium zgodnie ze swoimi szczególnymi potrzebami.

2. Płatności rolnośrodowiskowych udziela się rolnikom, którzy dobrowolnie podejmą zobowiązania rolnośrodowiskowe. W przypadkach należycie uzasadnionych do osiągnięcia celów związanych ze środowiskiem naturalnym, płatności rolnośrodowiskowe mogą być udzielane innym osobom gospodarującym gruntami.

3. Płatności rolnośrodowiskowe obejmują jedynie te zobowiązania, które wykraczają poza odpowiednie normy obowiązkowe ustanowione zgodnie z art. 4 i 5 oraz załącznikami III i IV rozporządzenia Rady (WE) nr 1782/2003, jak również minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin oraz inne odpowiednie wymogi obowiązkowe ustanowione ustawodawstwem krajowym i określone w programie.

Zobowiązania te podejmowane są z reguły na okres od pięciu do siedmiu lat. W przypadkach koniecznych i uzasadnionych ustala się dłuższy okres dla poszczególnych rodzajów zobowiązań zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2.

▼M5

Państwa członkowskie mogą umorzyć takie zobowiązania, przy czym dany beneficjent nie będzie miał obowiązku zwrócenia otrzymanego już wsparcia, pod warunkiem że:

a) wsparcie w ramach rozporządzenia (WE) nr 73/2009 jest udostępnione ponownie, a w jego ramach stosuje się przepisy, które powodują globalne skutki rolno-środowiskowe równoważne skutkom zlikwidowanego środka rolno-środowiskowego;

b) wsparcie takie nie jest mniej korzystne finansowo dla beneficjenta;

c) beneficjent został poinformowany o tej możliwości w momencie podejmowania swoich zobowiązań.

▼B

4. Płatności udziela się corocznie i obejmują one dodatkowe koszty i utracone dochody wynikające z podjętego zobowiązania. Tam gdzie to niezbędne, mogą one również obejmować koszty transakcji.

W odpowiednich przypadkach beneficjenci mogą być wybierani na podstawie procedury przetargowej z zastosowaniem kryteriów wydajności gospodarczej i środowiskowej.

Wsparcie ogranicza się do wysokości maksymalnej kwoty określonej w ►M5 załącznik I ◄.

▼B

5. Wsparcie może zostać udzielone dla zachowania zasobów genetycznych w rolnictwie w przypadku operacji nieobjętych przepisami ust. 1 — 4.

Artykuł 40

Płatności z tytułu dobrostanu zwierząt

1. Płatności z tytułu dobrostanu zwierząt określone w art. 36 lit. a) ppkt v) udziela się rolnikom, którzy dobrowolnie podejmą zobowiązania dotyczące dobrostanu zwierząt.

2. Płatności z tytułu dobrostanu zwierząt obejmują jedynie te zobowiązania, które wykraczają poza odpowiednie normy obowiązkowe ustanowione zgodnie z art. 4 oraz załącznikiem III rozporządzenia (WE) nr 1782/2003 oraz inne odpowiednie wymogi obowiązkowe ustanowione na mocy ustawodawstwa krajowego i określone w programie.

Zobowiązania te podejmowane są z reguły na okres od pięciu do siedmiu lat. W przypadkach koniecznych i uzasadnionych ustala się dłuższy okres zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2, dotyczącą poszczególnych rodzajów zobowiązań.

3. Płatności udzielane są corocznie i obejmują dodatkowe koszty i utracone dochody wynikające z podjętego zobowiązania. Tam gdzie to niezbędne, mogą one również obejmować koszty transakcji.

Wsparcie ogranicza się do wysokości maksymalnej kwoty określonej w ►**M5** załącznik I ◄.

Artykuł 41

Inwestycje nieprodukcyjne

Wsparcia przewidzianego w art. 36 lit. a) ppkt vi) udziela się na rzecz:

a) inwestycji powiązanych z realizacją zobowiązań podjętych zgodnie ze środkiem określonym w art. 36 lit. a) ppkt iv) lub innych celów rolnośrodowiskowych;

b) inwestycji na terenie gospodarstwa rolnego, które podwyższają użyteczność publiczną obszaru Natura 2000 lub innych obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej, które zostaną określone w programie.

Podsekcja 2

Warunki dotyczące środków ukierunkowanych na zrównoważone użytkowanie gruntów leśnych

Artykuł 42

Warunki ogólne

1. Wsparcia, o którym mowa w niniejszej podsekcji, udziela się jedynie na rzecz lasów i obszarów leśnych będących własnością prywatnych właścicieli lub ich stowarzyszeń, lub własnością gmin lub ich stowarzyszeń. Ograniczenie to nie ma zastosowania do lasów tropikalnych i subtropikalnych oraz obszarów zalesionych terytoriów Azorów, Madery, Wysp Kanaryjskich, mniejszych wysp Morza Egejskiego w rozumieniu rozporządzenia (EWG) nr 2019/93 oraz francuskich departamentów zamorskich.

Niniejsze ograniczenie nie stosuje się do wsparcia przewidzianego w art. 36 lit. b) ppkt i), iii), vi) oraz vii).

▼B

2. Proponowane w niniejszej podsekcji środki na obszarach klasyfikowanych jako obszary wysokiego lub średniego ryzyka występowania pożarów lasów w ramach działania wspólnotowego na rzecz ochrony lasów przed pożarami są zgodne z planami ochrony lasów ustanowionymi przez Państwa Członkowskie dla tych obszarów.

Artykuł 43

Pierwsze zalesienie gruntów rolnych

1. Wsparcie przewidziane w art. 36 lit. b) ppkt i) obejmuje tylko jeden lub więcej z następujących elementów:

a) koszty założenia;

b) roczną premię na zalesiony hektar w celu przyczynienia się do pokrycia kosztów utrzymania przez maksymalny okres 5 lat;

c) roczną premię na hektar w celu przyczynienia się do pokrycia straty dochodu wynikającej z zalesiania przez maksymalny okres 15 lat dla rolników lub ich stowarzyszeń, uprawiających dane grunty przed ich zalesieniem, lub dla jakiejkolwiek innej osoby fizycznej lub podmiotu prawa prywatnego.

2. Wsparcie na rzecz zalesiania gruntów rolnych będących własnością władz publicznych obejmuje jedynie koszty założenia. Jeżeli grunty rolne przeznaczone do zalesienia są dzierżawione przez osobę fizyczną lub przez podmiot prawa prywatnego, można udzielić rocznych premii, o których mowa w ust. 1.

3. Wsparcia na rzecz zalesiania gruntów rolnych nie udziela się:

a) rolnikom korzystającym ze wsparcia z tytułu wcześniejszej emerytury;

b) dla sadzenia drzew z przeznaczeniem na choinki świąteczne.

▼C1

W przypadku szybko rosnących gatunków do uprawy krótkoterminowej wsparcie na rzecz zalesiania udzielane jest jedynie z tytułu kosztów założenia.

▼B

4. Wsparcie rolników lub innych osób fizycznych i podmiotów prawa prywatnego ogranicza się do maksymalnych wysokości i stawek określonych w ►M5 załącznik I ◄.

Artykuł 44

Pierwsze zakładanie systemów rolnoleśnych na gruntach rolnych

1. Wsparcia przewidzianego w art. 36 lit. b) ppkt ii) udziela się rolnikom w celu stworzenia systemów rolnoleśnych łączących w sobie systemy ekstensywnego rolnictwa i leśnictwa. Wsparcie obejmuje koszty założenia.

2. Systemy rolnoleśne odnoszą się do systemów użytkowania gruntów, w których drzewa uprawia się w połączeniu z rolnictwem na tym samym gruncie.

3. Drzewa z przeznaczeniem na choinki świąteczne oraz szybko rosnące gatunki do uprawy krótkoterminowej wyłącza się ze wsparcia.

▼B

4. Wsparcie ogranicza się do maksymalnej stawki określonej w ►M5 załącznik I ◄.

Artykuł 45

Pierwsze zalesienie gruntów nierolniczych

1. Wsparcie przewidziane w art. 36 lit. b) ppkt iii) na zalesienie gruntów, które nie kwalifikują się zgodnie z art. 36 lit. b) ppkt i), obejmuje koszty założenia. W przypadku gruntów rolnych, na których zaprzestano działalności rolniczej, wsparcie obejmuje również roczne premie, o których mowa w art. 43 ust. 1 lit. b).

2. Wsparcia nie udziela się na sadzenie drzew z przeznaczeniem na choinki świąteczne.

3. W przypadku gdy wsparcie pokrywające koszty założenia udzielane jest osobom fizycznym lub podmiotom prawa prywatnego, ogranicza się je do maksymalnej stawki określonej w ►M5 załącznik I ◄.

Artykuł 46

Płatności dla obszarów Natura 2000

Wsparcia przewidzianego w art. 36 lit. b) ppkt iv) udziela się rocznie na hektar lasu prywatnym właścicielom lasów lub ich stowarzyszeniom w celu zrekompensowania poniesionych kosztów i utraconych dochodów wynikających z ograniczeń nałożonych na użytkowanie lasów i innych gruntów zalesionych w związku z wdrożeniem dyrektyw 79/409/EWG i 92/43/EWG na danym obszarze. Wysokość wsparcia ustala się pomiędzy kwotami minimalnymi i maksymalnymi określonymi w ►M5 załącznik I ◄.

Artykuł 47

Płatności leśnośrodowiskowe

1. Płatności leśnośrodowiskowe przewidzianych w art. 36 lit. b) ppkt v) udziela się na hektar lasu beneficjentom, którzy dobrowolnie podejmują zobowiązania dotyczące środowiska leśnego. Płatności te obejmują jedynie te zobowiązania, które wykraczają poza odpowiednie wymogi obowiązkowe.

Zobowiązania te podejmowane są z reguły na okres od pięciu do siedmiu lat. W przypadkach koniecznych i uzasadnionych ustala się dłuższy okres, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2, dotyczącą poszczególnych rodzajów zobowiązań.

2. Płatności obejmują dodatkowe koszty i utratę dochodów wynikające z podjętego zobowiązania. Wysokość wsparcia ustala się pomiędzy kwotami minimalnymi i maksymalnymi określonymi w ►M5 załącznik I ◄.

▼B

Artykuł 48

Przywrócenie potencjału leśnego oraz wprowadzenie działań zapobiegawczych

1. Wsparcia przewidzianego w art. 36 lit. b) ppkt vi) udziela się na rzecz przywrócenia potencjału leśnego w lasach zniszczonych w wyniku klęsk żywiołowych i pożarów oraz wprowadzenia odpowiednich działań zapobiegawczych.

2. Działania zapobiegawcze przeciwko pożarom dotyczą lasów sklasyfikowanych przez Państwa Członkowskie jako obszary wysokiego lub średniego ryzyka występowania pożarów lasów zgodnie z ich planami ochrony lasów.

Artykuł 49

Inwestycje nieprodukcyjne

Wsparcia przewidzianego w art. 36 lit. b) ppkt vii) udziela się na rzecz inwestycji leśnych:

a) powiązanych z realizacją zobowiązań podjętych zgodnie ze środkiem przewidzianym w art. 36 lit. b) ppkt v) lub innych celów w zakresie środowiska naturalnego;

b) podwyższających użyteczność publiczną lasu i gruntów zalesionych na danym obszarze.

Podsekcja 3

Wyznaczenie obszarów

Artykuł 50

Obszary kwalifikujące się

1. Państwa Członkowskie wyznaczają obszary kwalifikujące się do płatności przewidzianych w art. 36 lit. a) ppkt i), ii) oraz iii), jak również lit. b) ppkt i), iii), iv) oraz vi) tego artykułu, z uwzględnieniem ust. 2—5 niniejszego artykułu.

2. W celu kwalifikowania się do płatności przewidzianych w art. 36 lit. a) ppkt i) obszary górskie charakteryzują się znacznymi ograniczeniami możliwości użytkowania gruntów i znacznym wzrostem kosztów prac w związku z:

a) występowaniem, ze względu na wysokość, bardzo trudnych warunków klimatycznych, w wyniku których ulega znacznemu skróceniu sezon wegetacyjny;

b) na niższych wysokościach, występowaniem na większej części danego obszaru zboczy zbyt stromych do użycia sprzętu mechanicznego lub wymagających użycia bardzo drogiego sprzętu specjalistycznego, lub z powodu połączenia tych dwóch czynników, w przypadku gdy utrudnienie wynikające z każdego z czynników z osobna jest mniej dotkliwe, ale połączenie ich obu powoduje utrudnienie równorzędne.

Obszary położone na północ od 62. równoleżnika oraz niektóre obszary przyległe uznaje się za obszary górskie.

▼B

3. W celu kwalifikowania się do płatności przewidzianych w art. 36 lit. a) ppkt ii), obszary inne niż obszary górskie, ►C1 o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, ◄ muszą być obszarami:

a) charakteryzującymi się znacznymi utrudnieniami naturalnymi, głównie niską produktywnością gleby lub słabymi warunkami klimatycznymi oraz na których utrzymanie ekstensywnej działalności rolniczej jest istotne dla gospodarowania tymi gruntami; lub

b) charakteryzującymi się szczególnymi utrudnieniami oraz na których gospodarowanie gruntami powinno być kontynuowane w celu zachowania lub poprawy środowiska naturalnego, utrzymania terenów wiejskich i zachowania potencjału turystycznego obszaru lub w celu ochrony linii brzegowej.

W odniesieniu do obszarów charakteryzujących się szczególnymi utrudnieniami, o których mowa w lit. b), obejmują one obszary rolne, które są jednolite z punktu widzenia naturalnych warunków produkcji, a ich całkowita powierzchnia nie przekracza 10 % powierzchni danego Państwa Członkowskiego.

4. Zgodnie ze szczególnymi przepisami, które zostaną określone zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2, Państwa Członkowskie w programach:

— potwierdzają istniejące wytyczenie zgodnie z ust. 2 i ust. 3 lit. b) lub zmieniają je, lub

— wytyczają obszary, o których mowa w ust. 3 lit. a).

5. Obszary rolne Natura 2000 wyznaczone zgodnie z dyrektywami 79/409/EWG i 92/43/EWG oraz obszary rolne włączone do planów gospodarowania wodami w dorzeczach zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE kwalifikują się do płatności przewidzianych w art. 36 lit. a) ppkt iii).

6. Obszary nadające się do zalesiania z przyczyn związanych ze środowiskiem naturalnym, takich jak ochrona przed erozją lub powiększanie zasobów leśnych przyczyniających się do łagodzenia zmian klimatu kwalifikują się do płatności przewidzianych w art. 36 lit. b) ppkt i) oraz iii).

7. Obszary leśne Natura 2000 wyznaczone zgodnie z dyrektywami 79/409/EWG i 92/43/EWG kwalifikują się do płatności przewidzianych w art. 36 lit. b) ppkt iv).

8. Obszary leśne średniego do wysokiego ryzyka występowania pożarów lasów kwalifikują się do płatności przewidzianych w art. 36 lit. b) ppkt vi) związanych z działaniami zapobiegawczymi przeciwko pożarom.

Podsekcja 4

Przestrzeganie norm

▼M5

Artykuł 50a

Główne wymagania

1. Beneficjent otrzymujący płatności na mocy art. 36 lit. a) ppkt (i)–(v) oraz art. 36 lit. b) ppkt (i), (iv) i (v) przestrzega w całym gospodarstwie podstawowych wymogów w zakresie zarządzania oraz zasad dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska — zamieszczonych w art. 5 i 6 oraz w załączniku II i III rozporządzenia (WE) nr 73/2009.

▼M5

Przewidziany w ust. 1 obowiązek przestrzegania podstawowych wymogów w zakresie zarządzania oraz zasad dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska nie ma zastosowania do działalności nierolniczej prowadzonej w gospodarstwie ani do gruntów nierolniczych, które nie są przedmiotem wsparcia na mocy art. 36 lit. b) ppkt (i), (iv) i (v) niniejszego rozporządzenia.

2. Właściwe organy krajowe przekazują beneficjentowi, między innymi za pomocą środków elektronicznych, wykaz podstawowych wymogów w zakresie zarządzania oraz wykaz zasad dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, których ma on przestrzegać.

▼B

Artykuł 51

Redukcja lub wykluczenie z płatności

▼M5

1. Jeżeli w jakimkolwiek momencie w ciągu danego roku kalendarzowego (zwanego dalej „danym rokiem kalendarzowym") nie są przestrzegane podstawowe wymogi w zakresie zarządzania lub zasady dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska i jeżeli jest to wynikiem działania lub zaniechania, które można bezpośrednio przypisać beneficjentowi składającemu w danym roku kalendarzowym wniosek o płatność na mocy art. 36 lit. a) ppkt (i)–(v) oraz art. 36 lit. b) ppkt.(i), (iv) i (v), wtedy na podstawie szczegółowych zasad, o których mowa w ust. 4 redukuje się całkowitą kwotę płatności, która została lub zostanie przyznana temu beneficjentowi na dany rok kalendarzowy, lub wyklucza się z niej beneficjenta.

Redukcja lub wykluczenie, o których mowa w akapicie pierwszym, mają zastosowanie również wtedy, gdy w jakimkolwiek momencie w ciągu danego roku kalendarzowego nie są przestrzegane minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, o których to wymogach mowa w art. 39 ust. 3, i gdy można to bezpośrednio przypisać beneficjentowi składającemu wniosek o płatność na mocy art. 36 lit. a) ppkt (iv).

Pierwszy i drugi akapit mają również zastosowanie, gdy dana niezgodność jest wynikiem działania lub zaniechania ze strony osoby, której przekazano ziemię lub która takiego przekazania dokonała.

Dla potrzeb niniejszego ustępu „przekazanie" oznacza każdy rodzaj transakcji, w wyniku której grunt przestaje być w posiadaniu osoby przekazującej.

W drodze odstępstwa od akapitu trzeciego, jeżeli osoba, której można bezpośrednio przypisać działanie lub zaniechanie, przedłożyła wniosek o płatność na dany rok kalendarzowy, redukcja lub wykluczenie mają zastosowanie do całkowitej kwoty płatności, która została lub zostanie przyznana tej osobie.

2. Redukcji ani wykluczenia płatności, o których mowa w ustępie 1 niniejszego artykułu nie stosuje się do norm, dla których udzielono okresu karencji zgodnie z art. 26 ust. 1, w okresie trwania tej karencji.

Niezależnie od ust. 1 i zgodnie z warunkami ustalonymi w przepisach szczegółowych, o których mowa w ust. 4, państwa członkowskie mogą postanowić o niestosowaniu redukcji lub wykluczenia wynoszącego 100 EUR lub mniej na beneficjenta na rok kalendarzowy.

▼M5

Jeżeli państwo członkowskie decyduje o zastosowaniu opcji przewidzianej w akapicie drugim, w następnym roku właściwy organ podejmuje działania w celu dopilnowania, by beneficjent skorygował przypadki nieprzestrzegania wymogów lub zasad. Beneficjent jest powiadamiany o stwierdzonym nieprzestrzeganiu wymogów lub zasad i o konieczności podjęcia działań naprawczych.

▼B

3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1, dla beneficjentów w Państwach Członkowskich stosujących system jednolitej płatności obszarowej, o którym mowa w art. 143b rozporządzenia (WE) nr 1782/2003, wymogi obowiązkowe, które mają być przestrzegane to te wymogi, które są przewidziane w art. 5 i załączniku IV tego rozporządzenia.

▼M4

Odstępstwo przewidziane w akapicie pierwszym stosuje się do dnia 31 grudnia 2008 r. Od dnia 1 stycznia 2009 r. rolnik otrzymujący płatności w ramach systemu jednolitej płatności obszarowej przestrzega wymogów podstawowych w zakresie zarządzania, o których mowa w załączniku III do rozporządzenia (WE) nr 1782/2003, zgodnie z poniższym harmonogramem:

a) wymogi, o których mowa w załączniku III pkt A, stosuje się od dnia 1 stycznia 2009 r.;

b) wymogi, o których mowa w załączniku III pkt B, stosuje się od dnia 1 stycznia 2011 r.;

c) wymogi, o których mowa w załączniku III pkt C, stosuje się od dnia ►M5 1 stycznia 2013 r.; ◄

Jednak w odniesieniu do Bułgarii i Rumunii stosowanie art. 3, 4, 6, 7 i 9 rozporządzenia (WE) nr 1782/2003 jest nieobowiązkowe do dnia 31 grudnia 2011 r. w zakresie, w jakim przepisy te odnoszą się do wymogów podstawowych w zakresie zarządzania. Od dnia 1 stycznia 2012 r. rolnik otrzymujący płatności w ramach systemu jednolitej płatności obszarowej przestrzega wymogów podstawowych w zakresie zarządzania, o których mowa w załączniku III do rozporządzenia (WE) nr 1782/2003, zgodnie z poniższym harmonogramem:

a) wymogi, o których mowa w załączniku III pkt A, stosuje się od dnia 1 stycznia 2012 r.;

b) wymogi, o których mowa w załączniku III pkt B, stosuje się od dnia 1 stycznia 2014 r.;

c) wymogi, o których mowa w załączniku III pkt C, stosuje się od dnia ►M5 1 stycznia 2016 r.; ◄

Nowe państwa członkowskie mogą również stosować rozwiązanie przewidziane w akapicie drugim, gdy zdecydują się zakończyć stosowanie systemu jednolitej płatności obszarowej przed końcem okresu stosowania przewidzianego w art. 143b ust. 9 rozporządzenia (WE) nr 1782/2003.

▼M5

4. Szczegółowe zasady dotyczące redukcji i wyłączeń ustanawia się zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2. W tym kontekście uwzględnia się rozmiar, zasięg, trwałość i powtarzanie się stwierdzonej niezgodności, jak również następujące kryteria:

a) W przypadku zaniedbania wielkość procentowa redukcji nie przekracza 5 %, a w przypadku powtarzających się niezgodności — 15 %.

▼M5

W należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o niestosowaniu redukcji, gdy z uwagi na swój rozmiar, wagę, zasięg i trwałość przypadek niezgodności może być uważany za drobny. Przypadki niezgodności stanowiące bezpośrednie ryzyko dla zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt nie są jednak uważane za drobne.

O ile beneficjent nie podjął natychmiastowego działania naprawczego usuwającego stwierdzoną niezgodność, właściwy organ podejmuje niezbędne działania, które mogą, w stosownych przypadkach, ograniczać się do kontroli administracyjnej w celu zapewnienia, aby beneficjent usunął stwierdzoną niezgodność. Beneficjent jest powiadamiany o stwierdzeniu drobnej niezgodności i o obowiązku podjęcia działania naprawczego.

b) W przypadku umyślnej niezgodności wielkość procentowa redukcji wynosi co do zasady nie mniej niż 20 %, a nawet może prowadzić do całkowitego wykluczenia z jednego lub kilku systemów pomocy i obowiązywać przez jeden rok kalendarzowy lub przez większą ilość lat.

c) W każdym przypadku całkowita kwota redukcji i wykluczeń w odniesieniu do jednego roku kalendarzowego nie może być wyższa niż całkowita kwota, o której mowa w art. 51 ust. 1.

▼B

5. Ustępów 1—4 nie stosuje się do art. 39 ust. 5.

SEKCJA 3

OŚ 3

JAKOŚĆ ŻYCIA NA OBSZARACH WIEJSKICH I RÓŻNICOWANIE GOSPODARKI WIEJSKIEJ

Artykuł 52

Środki

Wsparcie, o którym mowa w niniejszej sekcji, dotyczy:

a) środków w celu różnicowania gospodarki wiejskiej, obejmujących:

i) różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej;

ii) wsparcie na rzecz tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw w celu wspierania przedsiębiorczości i rozwijania struktury gospodarczej;

iii) zachęcanie do prowadzenia działalności związanej z turystyką;

b) środków na rzecz poprawy jakości życia na obszarach wiejskich, obejmujących:

i) podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej;

ii) ►C1 odnowę i rozwój wsi ◄;

iii) zachowanie i poprawę stanu dziedzictwa wsi;

c) środka na rzecz szkolenia i informowania dla podmiotów gospodarczych działających w dziedzinach objętych osią 3;

▼B

d) środka na rzecz nabywania umiejętności i aktywizacji w celu przygotowania i wdrożenia lokalnej strategii rozwoju.

Podsekcja 1

Warunki regulujące środki na rzecz różnicowania gospodarki wiejskiej

Artykuł 53

Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

Beneficjentem pomocy, o której mowa w art. 52 lit. a) ppkt i) jest członek gospodarstwa domowego w danym gospodarstwie rolnym.

Artykuł 54

Wsparcie dla tworzenia i rozwoju działalności gospodarczej

Wsparcie przewidziane w art. 52 lit. a) ppkt ii) odnosi się jedynie do mikroprzedsiębiorstw określonych w zaleceniu Komisji 2003/361/WE.

Artykuł 55

Zachęcanie do prowadzenia działalności związanej z turystyką

Wsparcie, o którym mowa w art. 52 lit. a) ppkt iii), obejmuje:

a) małą infrastrukturę, taką jak centra informacyjne oraz oznakowanie miejsc turystycznych;

b) infrastrukturę rekreacyjną, taką jak infrastruktura oferująca dostęp do obszarów przyrodniczych oraz zakwaterowanie o małej liczbie miejsc;

c) rozwój lub marketing usług turystycznych związanych z turystyką wiejską.

Podsekcja 2

Warunki regulujące środki na rzecz poprawy jakości życia na obszarach wiejskich

Artykuł 56

Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej

Wsparcie, o którym mowa w art. 52 lit. b) ppkt i), obejmuje tworzenie podstawowych usług, w tym w zakresie działalności kulturalnej i wypoczynku, dotyczących jednej wsi lub grupy wsi oraz związanej z nimi małej infrastruktury. ►M6 Ograniczenia dotyczące wielkości infrastruktury nie mają zastosowania do działań, o których mowa w art. 16a ust. 1 lit. g). ◄

▼B

Artykuł 57

Zachowanie i poprawa stanu dziedzictwa wsi

Wsparcie, o którym mowa w art. 52 lit. b) ppkt iii), obejmuje:

a) sporządzenie planów ochrony i zarządzania terenami Natura 2000 i innymi miejscami o dużej wartości przyrodniczej, działania na rzecz świadomości związanej ze środowiskiem naturalnym oraz inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa przyrodniczego oraz z rozwojem obszarów o dużej wartości przyrodniczej;

b) badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego, takiego jak elementy charakterystyczne dla kultury i krajobrazu wiejskiego.

Podsekcja 3

Szkolenie, nabywanie umiejętności i aktywizacja

Artykuł 58

Szkolenie i informowanie

Wsparcie na mocy art. 52 lit. c) nie obejmuje kursów instruktażowych lub szkoleniowych, które stanowią część zwykłych programów lub systemów edukacyjnych na poziomie szkoły średniej lub wyższym.

Artykuł 59

Nabywanie umiejętności, aktywizacja i wdrażanie

Wsparcie, o którym mowa w art. 52 lit. d), obejmuje:

a) badania nad danymi obszarami;

b) środki w celu zapewnienia informacji na temat obszaru i lokalnej strategii rozwoju;

c) szkolenie kadr biorących udział w przygotowywaniu i wdrażaniu lokalnej strategii rozwoju;

d) wydarzenia o charakterze promocyjnym oraz szkolenie liderów;

e) realizowanie przez partnerstwa prywatno-publiczne, inne niż określone w art. 62 ust. 1 lit b), lokalnej strategii rozwoju obejmującej jeden lub więcej środków, o których mowa w art. 52 lit. a), b) i c).

▼B

Podsekcja 4

Wykonanie osi

Artykuł 60

Wytyczenie granic

W przypadku gdy środek podlegający niniejszej sekcji ukierunkowany jest na operacje kwalifikujące się również do innego instrumentu wsparcia wspólnotowego, w tym funduszy strukturalnych oraz instrumentu wsparcia wspólnotowego dla rybołówstwa, Państwo Członkowskie wyznacza w każdym programie kryteria wytyczania granic dla operacji wspieranych przez EFFROW oraz operacji wspieranych przez inny instrument wsparcia wspólnotowego.

SEKCJA 4

Oś 4

Leader

Artykuł 61

Definicja podejścia Leader

Podejście Leader obejmuje przynajmniej następujące elementy:

a) lokalne strategie rozwoju dotyczące prawidłowo zidentyfikowanych obszarów wiejskich o zasięgu mniejszym niż regionalny;

b) lokalne partnerstwa publiczno-prywatne (zwane dalej „lokalnymi grupami działania”);

c) oddolne podejście z kompetencjami decyzyjnymi po stronie lokalnych grup działania w sprawie opracowywania i wdrażania lokalnych strategii rozwoju;

d) wielosektorowe projektowanie i wdrażanie strategii oparte na interakcji pomiędzy uczestnikami i projektami z różnych sektorów gospodarki lokalnej;

e) wdrażanie podejść innowacyjnych;

f) wdrażanie projektów współpracy;

g) tworzenie sieci partnerstw lokalnych.

Artykuł 62

Lokalne grupy działania

1. Partnerskie podejście rozwoju lokalnego jest realizowane przez lokalne grupy działania spełniające następujące warunki:

a) muszą one oferować zintegrowaną lokalną strategię rozwoju opartą przynajmniej na elementach określonych w art. 61 li. a)—d) i g) oraz być odpowiedzialne za jej realizację;

▼B

b) muszą składać się z grupy już zakwalifikowanej do inicjatyw Leader II ([1]) lub Leader+ ([2]), lub zgodnie z podejściem Leader, albo być nową grupą reprezentującą partnerów z różnych lokalnych sektorów społeczno-ekonomicznych na danym terytorium. Na poziomie podejmowania decyzji partnerzy ekonomiczni i społeczni, jak również inni przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego, tacy jak rolnicy, kobiety wiejskie, młodzi ludzie oraz ich stowarzyszenia, muszą stanowić przynajmniej 50 % składu partnerstwa lokalnego;

c) muszą wykazywać się zdolnością do określenia i wdrażania strategii rozwoju dla obszaru.

2. Instytucja zarządzająca zapewnia, aby lokalne grupy działania wybrały podmiot prowadzący sprawy administracyjne i finansowe, zdolny do administrowania środkami publicznymi i zapewnienia zadowalającego funkcjonowania partnerstwa, albo zrzeszyły się w prawnie ukonstytuowanej wspólnej strukturze, której skład gwarantuje zadowalające funkcjonowanie partnerstwa oraz zdolność do administrowania środkami publicznymi.

3. Obszar objęty strategią jest spójny i oferuje wystarczającą masę krytyczną pod względem zasobów ludzkich, środków finansowych i ekonomicznych do wsparcia wykonalnej strategii rozwoju.

4. Lokalne grupy działania wybierają projekty, które mają być finansowane w ramach strategii. Mogą również wybierać projekty współpracy.

Artykuł 63

Środki

Wsparcie udzielane w ramach osi Leader przeznaczone jest na:

a) wdrażanie lokalnych strategii rozwoju, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. a), dla osiągnięcia celów przynajmniej jednej z trzech innych osi określonych w sekcjach 1—3;

b) wdrażanie projektów współpracy obejmujących cele wybrane zgodnie z lit. a) powyżej;

c) funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i prowadzoną na terytorium aktywizację, o której mowa w art. 59.

Artykuł 64

Wdrażanie strategii lokalnych

Jeżeli operacje w ramach strategii lokalnej odpowiadają środkom określonym w niniejszym rozporządzeniu dla innych osi, stosuje się odpowiednie warunki zgodnie z sekcjami 1—3.

([1]) Komunikat Komisji do Państw Członkowskich z dnia 15 czerwca 1994 r. ustanawiający wytyczne dla dotacji globalnych lub zintegrowanych programów operacyjnych, względem których wzywa się Państwa Członkowskie do składania wniosków o pomoc w ramach inicjatywy Wspólnoty na rzecz rozwoju obszarów wiejskich (Leader II) (Dz.U. C 180 z 1.7.1994, str. 48).

([2]) Komunikat Komisji do Państw Członkowskich z dnia 14 kwietnia 2000 r. ustanawiający wytyczne inicjatywy Wspólnoty na rzecz rozwoju obszarów wiejskich (Leader+) (Dz.U. C 139 z 18.5.2000, str. 5). Komunikat ostatnio zmieniony obwieszczeniem Komisji do Państw Członkowskich z dnia 14 kwietnia 2000 r. ustanawiającym wytyczne inicjatywy Wspólnoty na rzecz rozwoju obszarów wiejskich (Leader+) (Dz.U. C 294 z 4.12.2003, str. 11).

▼B

Artykuł 65

Współpraca

1. Wsparcia, o którym mowa w art. 63 lit. b), udziela się na rzecz projektów współpracy międzyterytorialnej lub transnarodowej.

„Współpraca międzyterytorialna” oznacza współpracę w ramach Państwa Członkowskiego. „Współpraca transnarodowa” oznacza współpracę pomiędzy terytoriami w kilku Państwach Członkowskich oraz z terytoriami w krajach trzecich.

2. Do wsparcia kwalifikują się jedynie wydatki związane z obszarami w ramach Wspólnoty.

3. Artykuł 64 ma zastosowanie również do projektów współpracy.

ROZDZIAŁ II

POMOC TECHNICZNA

Artykuł 66

Finansowanie pomocy technicznej

1. Zgodnie z art. 5 rozporządzenia nr 1290/2005, EFFROW może wykorzystać do 0,25 % swojego przydziału rocznego na finansowanie wsparcia przygotowawczego, monitorującego i administracyjnego oraz środków oceny i kontroli, z inicjatywy Komisji lub w jej imieniu. Działania te prowadzone są zgodnie z art. 53 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich ([1]) oraz wszystkimi innymi przepisami tego rozporządzenia, oraz jego przepisów wykonawczych mających zastosowanie do tej formy wykonania budżetu.

2. Z inicjatywy Państw Członkowskich dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich EFFROW może finansować działalność dotyczącą przygotowania, zarządzania, monitorowania, oceny, informowania i kontroli w ramach pomocy dla programu.

Na działalność tą można przeznaczyć do 4 % całkowitej kwoty dla każdego programu.

3. W ramach limitu wyznaczonego w ust. 2 rezerwowana jest kwota na utworzenie i funkcjonowanie krajowej sieci obszarów wiejskich, o której mowa w art. 68.

Państwa Członkowskie, które przyjęły programy regionalne, mogą przedłożyć do zatwierdzenia szczególny program utworzenia i działania ich krajowej sieci obszarów wiejskich.

Szczegóły dotyczące utworzenia i działania krajowej sieci obszarów wiejskich są ustalane zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2.

([1]) Dz.U. L 248 z 16.9.2002, str. 1.

▼B

Artykuł 67

Europejska Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Zgodnie z art. 66 ust. 1 zostaje stworzona Europejska Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w celu objęcia jedną siecią sieci krajowych, organizacji i struktur administracyjnych działających w dziedzinie rozwoju obszarów wiejskich na poziomie wspólnotowym.

Sieć ma na celu:

a) zbieranie, analizę i rozpowszechnianie informacji na temat wspólnotowych środków rozwoju obszarów wiejskich;

b) zbieranie, rozpowszechnianie i konsolidację na poziomie wspólnotowym dobrych praktyk rozwoju obszarów wiejskich;

c) dostarczanie informacji na temat rozwoju obszarach wiejskich w ramach Wspólnoty oraz w krajach trzecich;

d) organizowanie spotkań i seminariów na poziomie wspólnotowym dla podmiotów aktywnie zaangażowanych w rozwój obszarów wiejskich;

e) zakładanie i prowadzenie sieci eksperckich w celu ułatwienia wymiany wiedzy fachowej oraz wsparcia realizacji i oceny polityki rozwoju obszarów wiejskich;

f) wspieranie sieci krajowych i inicjatyw współpracy transnarodowej.

Artykuł 68

Krajowa sieć obszarów wiejskich

1. Każde Państwo Członkowskie tworzy krajową sieć obszarów wiejskich, która skupia wszystkie organizacje i struktury administracyjne zaangażowane w rozwój obszarów wiejskich.

2. Kwota, o której mowa w art. 66 ust. 3 akapit pierwszy, jest wykorzystywana:

a) na struktury potrzebne do prowadzenia sieci;

b) na plan działania zawierający przynajmniej identyfikację i analizę możliwych do przeniesienia dobrych praktyk oraz przekazanie informacji na ich temat, zarządzanie siecią, organizację wymiany doświadczeń i „know-how”, przygotowanie programów szkoleniowych dla lokalnych grup działania w procesie tworzenia i pomocy technicznej dla współpracy międzyterytorialnej i transnarodowej.

TYTUŁ V

WKŁAD FUNDUSZU

Artykuł 69

Środki finansowe i ich podział

1. Kwota wsparcia wspólnotowego na rzecz rozwoju obszarów wiejskich zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, na okres od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2010 r., jej podział na poszczególne lata oraz minimalna kwota, która zostanie skoncentrowana w regionach kwalifikujących się w ramach celu konwergencji jest ustalana przez Radę stanowiącą większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, zgodnie z perspektywą finansową na lata 2007—2013 oraz porozumieniem międzyinstytucjonalnym w sprawie dyscypliny budżetowej i poprawy procedury budżetowej dla tego samego okresu.

▼B

2. 0,25 % środków finansowych, o których mowa w ust. 1, przeznacza się dla Komisji na pomoc techniczną, o której mowa w art. 66 ust. 1.

▼M6

2a. Część kwoty, o której mowa w ust. 1, wynikającą ze zwiększenia zobowiązań ogólnych przewidzianego w decyzji Rady 2006/493/WE z dnia 19 czerwca 2006 r. ustanawiającej kwotę wsparcia wspólnotowego na rzecz rozwoju obszarów wiejskich na okres od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2013 r., jej podział na poszczególne lata oraz minimalną kwotę, która zostanie skoncentrowana w regionach kwalifikujących się w ramach celu konwergencji ([1]) zmienionej decyzją 2009/434/WE ([2]), przeznacza się na rodzaje działań związane z priorytetami określonymi w art. 16a ust. 1 niniejszego rozporządzenia.

▼B

3. W celu ich programowania, a następnie uwzględnienia w ogólnym budżecie Wspólnot Europejskich, kwoty, o których mowa w ust. 1, podlegają indeksacji w wysokości 2 % w skali roku.

4. Komisja dokona podziału kwot, o których mowa w ust. 1, na poszczególne lata, według Państw Członkowskich, po odliczeniu kwoty, o której mowa w ust. 2, i z uwzględnieniem:

a) kwot zarezerwowanych dla regionów kwalifikujących się w ramach celu konwergencji;

b) wyników w przeszłości; oraz

c) szczególnych sytuacji i potrzeb opartych na obiektywnych kryteriach.

5. Poza kwotami, o których mowa w ust. 4, Państwa Członkowskie uwzględniają do celów programowania kwoty wynikające z modulacji, określone w art. 12 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1290/2005.

▼M6

5a. Państwa członkowskie wydają w okresie od dnia 1 stycznia 2010 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. kwotę równą kwotom wynikającym z zastosowania obowiązkowej modulacji na mocy art. 9 ust. 4 i art. 10 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 73/2009, a także – począwszy od roku 2011 – kwoty uzyskane na mocy art. 136 tego rozporządzenia wyłącznie z tytułu wsparcia wspólnotowego w ramach bieżących programów rozwoju obszarów wiejskich na rzecz rodzajów działań, o których mowa w art. 16a ust. 1 lit. a)–f) niniejszego rozporządzenia.

W przypadku nowych państw członkowskich określonych w art. 2 lit. g) rozporządzenia (WE) nr 73/2009, okres, o którym mowa w akapicie pierwszym niniejszego artykułu, rozpoczyna się w dniu 1 stycznia 2013 r. i kończy w dniu 31 grudnia 2015 r.

Pierwsze dwa akapity nie mają zastosowania do Bułgarii ani Rumunii.

Część kwoty przypadająca na państwa członkowskie, o której mowa w ust. 2a, jest wydawana przez państwa członkowskie w okresie od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. wyłącznie z tytułu wsparcia wspólnotowego w ramach bieżących programów rozwoju obszarów wiejskich na rzecz rodzajów działań, o których mowa w art. 16a ust. 1.

([1]) Dz.U. L 195 z 15.7.2006, s. 22.
([2]) Dz.U. L 144 z 9.6.2009, s. 25.

▼M6

5b. Jeżeli przy zamknięciu programu rzeczywista kwota wkładu wspólnotowego wydana na działania, o których mowa w art. 16a ust. 1, jest niższa od sumy kwot, o których mowa w ust. 5a niniejszego artykułu, to różnica jest zwracana przez państwo członkowskie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich do wysokości kwoty, która przekracza całkowitą kwotę środków dostępnych na działania inne niż działania, o których mowa w art. 16a ust. 1.

Ponadto, jeżeli przy zamknięciu programu rzeczywista kwota wkładu wspólnotowego wydana na działania, o których mowa w art. 16a ust. 1 lit. a)–f), jest niższa od kwoty, o której mowa w ust. 5a akapit pierwszy niniejszego artykułu, różnica jest zwracana przez państwo członkowskie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich do wysokości kwoty, o którą kwota wkładu wspólnotowego wydana na działania, o których mowa w art. 16a ust. 1 lit. g), przekracza kwotę środków dostępnych na mocy ust. 5a akapit czwarty niniejszego artykułu. Jeżeli natomiast rzeczywista kwota wkładu wspólnotowego wydana na działania inne niż działania, o których mowa w art. 16a ust. 1, jest niższa niż kwota środków dostępnych na ten rodzaj działań, kwota podlegająca zwrotowi ulega zmniejszeniu o tę różnicę.

▼M5

5c. Kwot, o których mowa w ust. 5a niniejszego artykułu, nie uwzględnia się do celów art. 25 rozporządzenia (WE) nr 1290/2005.

▼M2

6. Komisja zapewnia, aby całkowite roczne przydziały z EFFROW pochodzące z EFOGR – Sekcja Orientacji dla jakiegokolwiek państwa członkowskiego zgodnie z niniejszym rozporządzeniem oraz z EFRR, EFS i FS zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności ([1]), w tym wkład EFRR zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1638/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 2006 r. określającym przepisy ogólne w sprawie Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa ([2]) i rozporządzeniem Rady (WE) nr 1085/2006 z dnia 17 lipca 2006 r. ustanawiającym instrument pomocy przedakcesyjnej (IPA) ([3]) oraz z Europejskiego Funduszu Rybackiego zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1198/2006 z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego ([4]), nie przekraczały następujących limitów:

— dla państw członkowskich, których średni DNB na mieszkańca (PSN) w latach 2001–2003 jest niższy niż 40 % średniej UE-25: 3,7893 % ich PKB,

— dla państw członkowskich, których średni DNB na mieszkańca (PSN) w latach 2001–2003 jest równy lub wyższy niż 40 % i niższy niż 50 % średniej UE-25: 3,7135 % ich PKB,

— dla państw członkowskich, których średni DNB na mieszkańca (PSN) w latach 2001–2003 jest równy lub wyższy niż 50 % i niższy niż 55 % średniej UE-25: 3,6188 % ich PKB,

([1]) Dz.U. L 210 z 31.7.2006, str. 25.
([2]) Dz.U. L 310 z 9.11.2006, str. 1.
([3]) Dz.U. L 210 z 31.7.2006, str. 82.
([4]) Dz.U. L 223 z 15.8.2006, str. 1.;

▼M2

— dla państw członkowskich, których średni DNB na mieszkańca (PSN) w latach 2001–2003 jest równy lub wyższy niż 55 % i niższy niż 60 % średniej UE-25: 3,5240 % ich PKB,

— dla państw członkowskich, których średni DNB na mieszkańca (PSN) w latach 2001–2003 jest równy lub wyższy niż 60 % i niższy niż 65 % średniej UE-25: 3,4293 % ich PKB,

— dla państw członkowskich, których średni DNB na mieszkańca (PSN) w latach 2001–2003 jest równy lub wyższy niż 65 % i niższy niż 70 % średniej UE-25: 3,3346 % ich PKB,

— dla państw członkowskich, których średni DNB na mieszkańca (PSN) w latach 2001–2003 jest równy lub wyższy niż 70 % i niższy niż 75 % średniej UE-25: 3,2398 % ich PKB,

— powyżej tego poziomu maksymalny poziom przesunięć jest zmniejszany o 0,09 punktu procentowego PKB za każde kolejne 5 punktów procentowych średniego DNB na mieszkańca (PSN) w latach 2001–2003 w porównaniu ze średnią UE-25.

Obliczenia PKB dokonywane przez Komisję są oparte na danych statystycznych opublikowanych w kwietniu 2005 r. Poszczególne krajowe stopy wzrostu PKB na lata 2007–2013 prognozowane przez Komisję w kwietniu 2005 r. są stosowane do każdego państwa członkowskiego oddzielnie.

Jeżeli w 2010 r. stwierdzi się, że skumulowany PKB któregokolwiek państwa członkowskiego za lata 2007–2009 odbiega o więcej niż ± 5 % od skumulowanego PKB wyliczonego zgodnie z akapitem drugim, w tym również w konsekwencji zmian kursu wymiany, kwoty przydzielone na ten okres danemu państwu członkowskiemu zgodnie z akapitem pierwszym zostaną odpowiednio skorygowane. Łączny wynik netto tych korekt, dodatni czy ujemny, nie może przekroczyć 3 000 mln EUR. W każdym przypadku, jeżeli wynik netto jest dodatni, całkowite zasoby dodatkowe są ograniczane do poziomu niewykorzystanych zasobów w stosunku do maksymalnego poziomu dostępnych środków na zobowiązania w ramach funduszy strukturalnych i FS na lata 2007–2010. Ostateczne korekty zostaną rozłożone na równe części na lata 2011–2013. W celu odzwierciedlenia wartości polskiego złotego w okresie referencyjnym, kwota otrzymana w wyniku zastosowania wobec Polski stawki procentowej, o której mowa w akapicie pierwszym, zostanie pomnożona przez współczynnik 1,04 za okres do terminu przeglądu, o którym mowa w niniejszym akapicie.

▼B

Artykuł 70

Wkład Funduszu

1. Decyzja przyjmująca program rozwoju obszarów wiejskich ustanawia maksymalny wkład z EFFROW dla każdej osi w ramach progu elastyczności, który zostanie określony zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2. Decyzja określa w sposób wyraźny, w przypadkach koniecznych, środki przydzielone regionom kwalifikującym się w ramach celu konwergencji.

▼B

2. Wkład EFFROW oblicza się na podstawie kwoty kwalifikujących się wydatków publicznych.

3. Stawkę wkładu EFFROW ustala się dla każdej osi:

a) w przypadku osi 1 (konkurencyjność) i osi 3 (różnicowanie i jakość życia), a także dla pomocy technicznej zgodnie z art. 66 ust. 2, mają odpowiednio zastosowanie następujące pułapy:

   i) 75 % kwalifikujących się wydatków publicznych w regionach kwalifikujących się w ramach celu konwergencji;

   ii) 50 % kwalifikujących się wydatków publicznych w pozostałych regionach;

b) w przypadku osi 2 (poprawa środowiska naturalnego i terenów wiejskich) oraz osi 4 (Leader) mają odpowiednio zastosowanie następujące pułapy:

   i) 80 % kwalifikujących się wydatków publicznych w regionach kwalifikujących się w ramach celu konwergencji;

   ii) 55 % kwalifikujących się wydatków publicznych w pozostałych regionach.

Minimalna wysokość wkładu EFFROW na poziomie osi wynosi 20 %.

4. Nie naruszając pułapów określonych w ust. 3, wkład EFFROW może zostać zwiększony do 85 % dla programów najbardziej peryferyjnych regionów oraz mniejszych wysp Morza Egejskiego w rozumieniu rozporządzenia (EWG) nr 2019/93.

▼M6

Niezależnie od pułapów określonych w ust. 3, wkład z EFRROW może zostać zwiększony do 90 % dla regionów objętych celem konwergencji i do 75 % dla regionów nieobjętych celem konwergencji w przypadku rodzajów działań, o których mowa w art. 16a ust. 1, do wysokości kwoty uzyskanej z zastosowania obowiązkowej modulacji na mocy art. 9 ust. 4 i art. 10 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 73/2009, kwoty, o której mowa w art. 69 ust. 2a niniejszego rozporządzenia oraz – począwszy od 2011 r. – kwot uzyskanych na mocy art. 136 rozporządzenia (WE) nr 73/2009.

▼M2

4a. Ustępy 3 i 4 mogą, w niektórych przypadkach, nie być stosowane w Portugalii w odniesieniu do kwoty 320 mln EUR.

▼M6

4b. W ramach odstępstwa od pułapów określonych w ust. 3 i 4 stawka wkładu z EFRROW może zostać zwiększona maksymalnie o 10 dodatkowych punktów procentowych w przypadku wydatków, które zostaną poniesione przez państwa członkowskie w roku 2009. Pułapy określone w ust. 3 i 4 zachowuje się w odniesieniu do całkowitych wydatków publicznych poniesionych podczas okresu programowania.

▼M7

4c. W drodze odstępstwa od pułapów określonych w ust. 3, 4 i 5 stawka wkładu z EFRROW może zostać zwiększona maksymalnie do 95 % kwalifikowalnych wydatków publicznych w regionach, które mogą być objęte celem konwergencji, regionach najbardziej oddalonych oraz na mniejszych wyspach Morza Egejskiego oraz do 85 % kwalifikowalnych wydatków publicznych w innych regionach. Stawki te stosuje się do wydatków kwalifikowalnych nowo zadeklarowanych w każdej poświadczonej deklaracji wydatków poniesionych w okresie, w którym państwo członkowskie spełnia jeden z następujących warunków:

▼M7

a) pomoc finansowa jest mu udostępniona na mocy rozporządzenia Rady (UE) nr 407/2010 z dnia 11 maja 2010 r. ustanawiającego europejski mechanizm stabilizacji finansowej ([1]) lub jest mu udostępniona przez inne państwa członkowskie ze strefy euro przed wejściem w życie tego rozporządzenia;

b) średnioterminowa pomoc finansowa jest mu udostępniona zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 332/2002 z dnia 18 lutego 2002 r. ustanawiającym instrument średnioterminowej pomocy finansowej dla bilansów płatniczych państw członkowskich ([2]);

c) pomoc finansowa jest mu udostępniona zgodnie z Traktatem ustanawiającym europejski mechanizm stabilności.

Państwo członkowskie, które pragnie skorzystać z odstępstwa przewidzianego w akapicie pierwszym, przedkłada Komisji wniosek o odpowiednią zmianę swojego programu rozwoju obszarów wiejskich. Odstępstwo stosuje się od chwili zatwierdzenia przez Komisję zmiany programu i przestaje ono obowiązywać z chwilą, gdy państwo członkowskie nie spełnia już żadnego z warunków określonych w akapicie pierwszym lit. a), b) lub c). W każdym przypadku odstępstwo przewidziane w akapicie pierwszym ma zastosowanie wyłącznie do wydatków poniesionych przez agencje płatnicze do dnia 31 grudnia 2013 r.

Wraz z zakończeniem obowiązywania odstępstwa, o którym mowa w akapicie pierwszym, państwo członkowskie przesyła Komisji wniosek w sprawie zmiany programu, w tym nowy plan finansowy zgodny z maksymalnymi stawkami stosowanymi przed zastosowaniem odstępstwa.

Jeżeli państwo członkowskie nie przedłoży Komisji wniosku w sprawie zmiany swojego programu rozwoju obszarów wiejskich, w tym nowego planu finansowania, w dniu zakończenia stosowania odstępstwa zgodnie z akapitem drugim lub jeżeli przekazany plan finansowy nie jest zgodny z maksymalnymi stawkami określonymi w ust. 3, 4 i 5, stawki te są automatycznie stosowane począwszy od tej daty.

▼B

5. Pułap wkładu EFFROW dla Państw Członkowskich decydujących się na szczególny program zgodnie z art. 66 ust. 3 akapit drugi wynosi 50 % kwalifikujących się wydatków publicznych.

6. Środki pomocy technicznej podjęte z inicjatywy Komisji lub w jej imieniu mogą być finansowane w 100 %.

7. Wydatki współfinansowane przez EFFROW nie są współfinansowane w drodze wkładu z funduszy strukturalnych, FS lub jakiegokolwiek innego wspólnotowego instrumentu finansowego.

Mogą one być współfinansowane w ramach tylko jednej osi programu rozwoju obszarów wiejskich. W przypadku gdy operacja wchodzi w zakres środków z więcej niż jednej osi, wydatki przypisywane są osi wiodącej.

8. Wydatki publiczne na pomoc przedsiębiorstwom są zgodne z limitami pomocy ustanowionymi w odniesieniu do pomocy państwa, o ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej.

([1]) Dz.U. L 118 z 12.5.2010, s. 1.
([2]) Dz.U. L 53 z 23.2.2002, s. 1.

▼B

Artykuł 71

Kwalifikowalność wydatków

1. Bez uszczerbku dla art. 39 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1290/2005, wydatki kwalifikują się do wkładu z EFFROW, jeżeli odpowiednia pomoc jest rzeczywiście wypłacana przez agencję płatniczą pomiędzy dniem 1 stycznia 2007 r. a dniem 31 grudnia 2015 r. Operacje podlegające współfinansowaniu nie powinny być zakończone przed datą rozpoczęcia kwalifikowalności.

Nowe wydatki dodane w chwili modyfikacji programu, o której mowa w art. 19, kwalifikują się od daty otrzymania przez Komisję wniosku o modyfikację programu.

2. Wydatki kwalifikują się do wkładu z EFFROW tylko w przypadkach gdy są ponoszone na operacje podjęte przez instytucję zarządzającą danego programu lub na jej odpowiedzialność, zgodnie z kryteriami selekcji ustalonymi przez właściwy organ.

3. Zasady dotyczące kwalifikowalności wydatków ustala się na poziomie krajowym, z zastrzeżeniem szczególnych warunków ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu dla niektórych środków rozwoju obszarów wiejskich.

Do wkładu z EFFROW nie kwalifikują się następujące koszty:

a) VAT, z wyjątkiem podatku VAT niepodlegającego zwrotowi, jeżeli jest rzeczywiście i ostatecznie ponoszony przez beneficjentów innych niż osoby niepodlegające opodatkowaniu, o których mowa w art. 4 ust. 5 akapit pierwszy ►C1 szóstej dyrektywy Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. ◄ w sprawie harmonizacji ustawodawstw Państw Członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych — wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku ([1]);

b) odsetki od zadłużenia, bez uszczerbku dla ust. 5;

c) zakup ziemi kosztującej więcej niż 10 % wszystkich kwalifikujących się wydatków na daną operację. W wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach może zostać ustalony wyższy odsetek dla operacji dotyczących zachowania środowiska naturalnego.

4. Ustępów 1—3 nie stosuje się do art. 66 ust. 1.

5. Nie naruszając ust. 3 lit. b), wkład z EFFROW może zostać dokonany w formie innej niż bezzwrotna bezpośrednia pomoc. Szczegółowe zasady są ustalane zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2.

Artykuł 72

Czas trwania operacji związanych z inwestycjami

1. Bez uszczerbku dla zasad dotyczących swobody przedsiębiorczości oraz swobodnego świadczenia usług w rozumieniu art. 43 i 49 Traktatu, Państwo Członkowskie zapewnia, że dana operacja inwestycyjna zachowuje wkład z EFFROW, jeżeli operacja ta, w ciągu pięciu lat od podjęcia decyzji o finansowaniu przez instytucję zarządzającą, nie ulegnie istotnej modyfikacji, która:

a) wpływa na jej charakter lub warunki realizacji, lub przyznaje nienależne korzyści przedsiębiorstwu lub podmiotowi publicznemu;

([1]) Dz.U. L 145 z 13.6.1977, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2004/66/WE (Dz.U. L 168 z 1.5.2004, str. 35).

▼B

b) wynika ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury albo zaprzestania lub przeniesienia działalności produkcyjnej.

2. Kwoty nienależycie wypłacone są odzyskiwane zgodnie z art. 33 rozporządzenia (WE) nr 1290/2005.

TYTUŁ VI

ZARZĄDZANIE, KONTROLA I INFORMOWANIE

ROZDZIAŁ I

ZARZĄDZANIE I KONTROLA

Artykuł 73

Obowiązki Komisji

W celu zapewnienia poprzez podział zarządzania należytego zarządzania finansami, zgodnie z art. 274 Traktatu, Komisja wykonuje środki i kontrole ustanowione w art. 9 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1290/2005.

Artykuł 74

Obowiązki Państw Członkowskich

1. W celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Wspólnoty Państwa Członkowskie przyjmują wszystkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 9 ust. 1 rozporządzenia nr 1290/2005.

2. Państwa Członkowskie wyznaczają dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich następujące organy:

a) instytucję zarządzającą odpowiedzialną za zarządzanie danym programem, którą może być publiczny lub prywatny podmiot działający na poziomie krajowym lub regionalnym, albo samo Państwo Członkowskie, jeżeli wykonuje to zadanie;

b) akredytowaną agencję płatniczą w rozumieniu art. 6 rozporządzenia (WE) nr 1290/2005;

c) jednostkę certyfikującą w rozumieniu art. 7 rozporządzenia (WE) nr 1290/2005.

3. Państwa Członkowskie zapewniają dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich ustanowienie odpowiedniego systemu zarządzania i kontroli zapewniającego przejrzysty przydział i rozdział funkcji pomiędzy instytucją zarządzającą i innymi organami. Państwa Członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania systemów przez cały okres programu.

▼B

4. Państwa Członkowskie przeprowadzają kontrole zgodnie ze szczegółowymi przepisami wykonawczymi ustanowionymi zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2, dotyczącą w szczególności rodzaju i intensywności kontroli, dostosowanych do charakteru różnych środków rozwoju obszarów wiejskich.

Artykuł 75

Instytucja zarządzająca

1. Instytucja zarządzająca odpowiada za zarządzanie programem i za wdrażanie go w efektywny, skuteczny i prawidłowy sposób, w szczególności za:

a) zapewnienie, że operacje są wybierane do finansowania zgodnie z kryteriami mającymi zastosowanie do programu rozwoju obszarów wiejskich;

b) zapewnienie istnienia systemu zapisu i utrzymania informacji statystycznych dotyczących wdrażania w formie skomputeryzowanej, odpowiedniej do celów monitorowania i oceny;

c) zapewnienie, że beneficjenci oraz inne podmioty zaangażowane w realizację operacji:

   i) są poinformowani o swoich obowiązkach wynikających z udzielonej pomocy oraz prowadzą oddzielny system rachunkowości albo korzystają z odpowiedniego kodu rachunkowego dla wszystkich transakcji związanych z operacją;

   ii) ►C1 są świadomi wymogów dotyczących dostarczania danych instytucji zarządzającej oraz zapisywania danych dotyczących produktów i rezultatów; ◄

d) zapewnienie, że oceny programu są przeprowadzane w terminach ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu oraz mieszczą się we wspólnych ramach monitorowania i oceny, jak również za przedkładanie wykonanych ocen odpowiednim organom krajowym i Komisji;

e) prowadzenie komitetu monitorującego oraz wysyłanie mu dokumentów potrzebnych do monitorowania realizacji programu w świetle jego szczegółowych celów;

f) zapewnienie zgodności z obowiązkami dotyczącymi rozpowszechniania informacji, o których mowa w art. 76;

g) sporządzenie rocznego sprawozdania z postępu prac oraz, po zatwierdzeniu przez komitet monitorujący, przedłożenie go Komisji;

h) zapewnienie, że agencja płatnicza otrzymuje wszystkie niezbędne informacje, w szczególności dotyczące stosowanych procedur oraz wszelkich przeprowadzanych kontroli w odniesieniu do operacji wybranych do finansowania, przed zezwoleniem na płatność.

▼B

2. W przypadku gdy część jej zadań zostanie delegowana innemu podmiotowi, instytucja zarządzająca zachowuje pełną odpowiedzialność za skuteczność i prawidłowość zarządzania i wykonywania tych zadań.

ROZDZIAŁ II

INFORMOWANIE I ROZPOWSZECHNIANIE INFORMACJI

Artykuł 76

Informowanie i rozpowszechnianie informacji

1. Państwa Członkowskie zapewniają i rozpowszechniają informacje na temat krajowych planów strategicznych, programów rozwoju obszarów wiejskich i wkładu Wspólnoty.

Informacje te skierowane są do ogółu społeczeństwa. Zwracają one uwagę na rolę Wspólnoty oraz zapewniają przejrzystość pomocy EFFROW.

2. Instytucja zarządzająca programem odpowiada za jego upowszechnianie w następujący sposób:

a) informuje potencjalnych beneficjentów, organizacje zawodowe, partnerów ekonomicznych i społecznych, podmioty zaangażowane we wspieranie równości mężczyzn i kobiet oraz dane organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się kwestiami środowiska naturalnego, o możliwościach oferowanych przez program i zasadach uzyskania dostępu do finansowania programu;

b) informuje beneficjentów o wkładzie Wspólnoty;

c) informuje ogół społeczeństwa o roli odgrywanej przez Wspólnotę w programach oraz o rezultatach tych programów.

TYTUŁ VII

MONITOROWANIE I OCENA

ROZDZIAŁ I

MONITOROWANIE

Artykuł 77

Komitet monitorujący

1. Dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich ustanawia się komitet monitorujący w terminie maksymalnie trzech miesięcy od podjęcia decyzji zatwierdzającej program.

Każdy komitet monitorujący sporządza swój regulamin wewnętrzny w instytucjonalnych, prawnych i finansowych ramach danego Państwa Członkowskiego oraz przyjmuje go w porozumieniu z instytucją zarządzającą w celu wykonywania swoich obowiązków zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

2. Każdemu komitetowi monitorującemu przewodniczy przedstawiciel Państwa Członkowskiego lub instytucji zarządzającej.

▼B

Państwo Członkowskie decyduje o składzie komitetu monitorującego, który obejmuje partnerów, o których mowa w art. 6 ust. 1.

Przedstawiciele Komisji mogą, z własnej inicjatywy, brać udział w pracach komitetu monitorującego w charakterze doradców.

3. Państwa Członkowskie z programami regionalnymi mogą ustanowić krajowy komitet monitorujący w celu koordynacji realizacji tych programów w odniesieniu do strategii krajowej oraz absorpcji środków finansowych.

Artykuł 78

Obowiązki komitetu monitorującego

Komitet monitorujący jest przekonany o skuteczności realizacji programu rozwoju obszarów wiejskich. W tym celu komitet monitorujący:

a) jest konsultowany, w terminie czterech miesięcy od wydania decyzji zatwierdzającej program, na temat kryteriów selekcji dla finansowanych operacji. Kryteria selekcji podlegają przeglądowi zgodnie z potrzebami programowania;

b) okresowo dokonuje przeglądu postępów dokonanych w kierunku osiągnięcia szczegółowych celów programu, na podstawie dokumentów przedłożonych przez instytucję zarządzającą;

c) bada rezultaty realizacji, w szczególności osiągnięcie celów wytyczonych dla każdej osi oraz bieżące oceny;

d) rozważa i zatwierdza roczne sprawozdanie z postępu prac oraz ostatnie sprawozdanie z postępu prac przed wysłaniem ich do Komisji;

e) może wnioskować do instytucji zarządzającej o dokonanie korekty lub przeglądu programu, który zmierza do osiągnięcia celów EFFROW określonych w art. 4 lub ulepszenia jego zarządzania, w tym jego zarządzania finansowego;

▼M5

f) rozważa i zatwierdza wszelkie istotne propozycje zmiany w programach rozwoju obszarów wiejskich.

▼B

Artykuł 79

Procedury monitorowania

1. Instytucja zarządzająca oraz komitet monitorujący monitorują jakość realizacji programu.

2. Instytucja zarządzająca oraz komitet monitorujący prowadzą monitorowanie każdego programu rozwoju obszarów wiejskich poprzez wskaźniki finansowe oraz wskaźniki dotyczące produktów i rezultatów.

▼B

Artykuł 80

Wspólne ramy monitorowania i oceny

Wspólne ramy monitorowania i oceny sporządza się we współpracy pomiędzy Komisją a Państwami Członkowskimi i przyjmuje zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2. Ramy te określają ograniczoną liczbę wspólnych wskaźników mających zastosowanie do każdego programu.

Artykuł 81

Wskaźniki

1. Postępy, efektywność i skuteczność programów rozwoju obszarów wiejskich w odniesieniu do ich celów mierzy się za pomocą wskaźników odnoszących się do stanu wyjściowego, jak również do realizacji finansowej, produktów, rezultatów i oddziaływań programów.

2. Każdy program rozwoju obszarów wiejskich określa ograniczoną liczbę dodatkowych wskaźników charakterystycznych dla tego programu.

3. W przypadkach, w których pozwala na to charakter pomocy, dane odnoszące się do wskaźników dzieli się według płci i wieku beneficjentów.

Artykuł 82

Roczne sprawozdanie z postępu prac

1. Po raz pierwszy w 2008 r. oraz do dnia 30 czerwca każdego roku, instytucja zarządzająca wysyła Komisji roczne sprawozdanie z postępu prac dotyczące wdrażania programu. Instytucja zarządzająca wysyła Komisji ostatnie sprawozdanie z postępu prac dotyczące wdrażania programu w dniu 30 czerwca 2016 r.

2. Każde roczne sprawozdanie z postępu prac zawiera następujące elementy:

a) wszelkie zmiany warunków ogólnych mające bezpośredni wpływ na warunki realizacji programu, jak również wszelkie zmiany polityk wspólnotowych i krajowych mające wpływ na spójność pomiędzy EFFROW i innymi instrumentami finansowymi;

b) postępy programu w odniesieniu do wytyczonych celów, na podstawie wskaźników produktów i rezultatów;

c) finansowe wykonanie programu zawierające, dla każdego środka, oświadczenie o wydatkach wypłaconych beneficjentom; jeżeli program obejmuje regiony kwalifikujące się w ramach celu konwergencji, wydatki określa się osobno;

d) podsumowanie bieżącej działalności w zakresie oceny zgodnie z art. 86 ust. 3;

e) kroki podjęte przez instytucję zarządzającą oraz komitet monitorujący w celu zapewnienia jakości i skuteczności realizacji programu, w szczególności:

   i) środki monitorowania i oceny;

▼B

ii) podsumowanie głównych problemów napotkanych podczas zarządzania programem oraz wszelkich podjętych środków, również tych podjętych w odpowiedzi na uwagi poczynione w ramach art. 83;

iii) wykorzystanie pomocy technicznej;

iv) kroki podjęte w celu zapewnienia upowszechniania programu zgodnie z art. 76;

f) deklarację dotyczącą zgodności ze wspólnotowymi politykami w kontekście wsparcia, w tym określenie napotkanych problemów oraz środków podjętych w celu ich rozwiązania;

g) w odpowiednich przypadkach, ponowne wykorzystanie pomocy odzyskanej na mocy art. 33 rozporządzenia (WE) nr 1290/2005.

3. Sprawozdanie ocenia się jako dopuszczalne w celu zastosowania art. 26 rozporządzenia (WE) nr 1290/2005, jeżeli zawiera wszystkie elementy wymienione w ust. 2 oraz umożliwia ocenę realizacji programu.

Komisja ma dwa miesiące na wniesienie uwag dotyczących rocznego sprawozdania z postępu prac po przesłaniu go przez instytucję zarządzającą. Termin ten zwiększa się do pięciu miesięcy w wypadku ostatniego sprawozdania na temat programu. W braku odpowiedzi Komisji w wyznaczonym terminie sprawozdanie uznaje się za przyjęte.

4. Szczegóły dotyczące rocznego sprawozdania z postępu prac dla poszczególnych programów zgodnie z art. 66 ust. 3 są ustalane zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2.

Artykuł 83

Roczne badanie programów

1. Każdego roku po przedstawieniu rocznego sprawozdania z postępu prac Komisja oraz instytucja zarządzająca badają główne wyniki poprzedniego roku zgodnie z procedurami, które zostaną określone w porozumieniu z Państwem Członkowskim oraz właściwą instytucją zarządzającą.

2. Po dokonaniu takiego badania Komisja może wnieść uwagi pod adresem Państwa Członkowskiego oraz instytucji zarządzającej, która o tym fakcie poinformuje komitet monitorujący. Państwo Członkowskie powiadamia Komisję o działaniu podjętym w odpowiedzi na te uwagi.

ROZDZIAŁ II

OCENA

Artykuł 84

Przepisy ogólne

1. Programy rozwoju obszarów wiejskich podlegają ocenie *ex-ante*, średniookresowej oraz *ex-post* zgodnie z art. 85, 86 i 87.

▼B

2. Oceny mają na celu poprawę jakości, efektywności i skuteczności realizacji programów rozwoju obszarów wiejskich. Oceniają one oddziaływanie programów pod kątem strategicznych wytycznych Wspólnoty przewidzianych w art. 9 oraz problemy rozwoju obszarów wiejskich charakterystyczne dla danych Państw Członkowskich i regionów, uwzględniając wymogi zrównoważonego rozwoju oraz skutki dla środowiska naturalnego, spełniając wymogi odpowiedniego prawodawstwa wspólnotowego.

3. Państwa Członkowskie albo Komisja, odpowiednio, są odpowiedzialne za organizację oceny.

4. Oceny, o których mowa w ust. 1, przeprowadzane są przez niezależnych oceniających. Wyniki udostępnia się z zastrzeżeniem rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji ([1]).

5. Państwa Członkowskie zapewniają zasoby ludzkie i środki finansowe niezbędne do przeprowadzenia ocen, organizują wytwarzanie i zbieranie koniecznych danych oraz korzystają z różnych informacji dostarczanych przez system monitorowania.

6. Państwa Członkowskie oraz Komisja uzgadniają metody i normy oceny, które mają być zastosowane z inicjatywy Komisji w ramach przewidzianych w art. 80.

Artykuł 85

Ocena *ex- ante*

1. Ocena *ex-ante* stanowi część przygotowania każdego programu rozwoju obszarów wiejskich i zmierza do optymalizacji przydziału środków budżetowych oraz poprawy jakości programowania. Określa i ocenia potrzeby średnio- i długookresowe, cele do osiągnięcia, oczekiwane wyniki, cele wyrażone ilościowo, w szczególności pod względem wpływu w porównaniu ze stanem wyjściowym, wspólnotową wartość dodaną, zakres, w jakim zostały uwzględnione priorytety Wspólnoty, wnioski wyciągnięte z poprzedniego programowania oraz jakość procedur realizacji, monitorowania, oceny oraz zarządzania finansowego.

2. Za przeprowadzenie oceny *ex-ante* odpowiada Państwo Członkowskie.

Artykuł 86

Ocena średniookresowa i *ex-post*

1. Państwa Członkowskie ustanawiają system bieżącej oceny dla każdego programu rozwoju obszarów wiejskich.

2. Instytucja zarządzająca programem oraz komitet monitorujący korzystają z bieżącej oceny do:

a) badania postępów programu w odniesieniu do jego celów poprzez wskaźniki rezultatów oraz, w odpowiednich przypadkach, oddziaływań;

([1]) Dz.U. L 145 z 31.5.2001, str. 43.

▼B

b) poprawy jakości programów oraz ich wdrażania;

c) badania wniosków o dokonanie zasadniczych zmian w programach;

d) przygotowania się do oceny średniookresowej i *ex-post*.

3. Począwszy od 2008 r., instytucja zarządzająca składa co roku komitetowi monitorującemu sprawozdanie dotyczące działalności w zakresie bieżącej oceny. Podsumowanie działalności załącza się do rocznego sprawozdania z postępu prac, o którym mowa w art. 82.

4. W 2010 r. ocena bieżąca przyjmuje formę oddzielnego sprawozdania dotyczącego oceny średniookresowej. Ocena średniookresowa zawiera propozycje dotyczące środków na rzecz poprawy jakości programów i ich wdrażania.

Podsumowanie sprawozdań dotyczących oceny średniookresowej zostaje podjęte z inicjatywy Komisji.

5. W 2015 r. bieżąca ocena przyjmuje formę oddzielnego sprawozdania dotyczącego oceny *ex-post*.

5. Oceny średniookresowa oraz *ex-post* badają stopień wykorzystania środków finansowych, skuteczność i efektywność programowania EFFROW, jego wpływ społeczno-ekonomiczny oraz jego wpływ na priorytety wspólnotowe. Obejmują cele programu i zmierzają do wyciągnięcia wniosków dotyczących polityki rozwoju obszarów wiejskich. Określają czynniki, które przyczyniły się do sukcesu albo porażki realizacji programów, również pod względem trwałości, a także określają najlepsze praktyki.

7. Ocenę bieżącą organizuje się z inicjatywy instytucji zarządzających we współpracy z Komisją. Organizuje się ją na bazie wieloletniej i obejmuje ona okres 2007 — 2015.

8. Komisja organizuje środki z własnej inicjatywy w celu zapewnienia szkolenia, wymiany najlepszych praktyk oraz informacji dla osób dokonujących oceny bieżącej, ekspertów w Państwach Członkowskich oraz członków komitetu monitorującego, jak również w celu zapewnienia ocen tematycznych i zbiorczych.

Artykuł 87

Podsumowanie ocen *ex-post*

1. Sporządza się podsumowanie ocen *ex-post*, w ramach odpowiedzialności Komisji, we współpracy z Państwem Członkowskim i instytucją zarządzającą, które zbierają dane wymagane do jego ukończenia.

2. Podsumowanie ocen *ex-post* kończy się najpóźniej w dniu 31 grudnia 2016 r.

TYTUŁ VIII

POMOC PAŃSTWA

Artykuł 88

Zastosowanie zasad dotyczących pomocy państwa

1. Z zastrzeżeniem innych przepisów niniejszego tytułu, art. 87—89 Traktatu mają zastosowanie do wsparcia udzielonego przez Państwa Członkowskie na rozwój obszarów wiejskich.

▼M5

Jednakże bez uszczerbku dla art. 89 niniejszego rozporządzenia art. 87, 88 i 89 Traktatu nie mają zastosowania do płatności dokonywanych przez państwa członkowskie zgodnie z niniejszym rozporządzeniem w ramach art. 36 Traktatu.

▼B

2. Pomoc na modernizację gospodarstw rolnych, która przekracza wartości procentowe określone w ►M5 załącznik I ◄, w odniesieniu do art. 26 ust. 2, jest zakazana. Zakaz ten nie ma zastosowania do pomocy na inwestycje związane z:

a) inwestycjami podjętymi w głównej mierze w interesie publicznym oraz związanymi z ochroną tradycyjnych krajobrazów kształtowanych przez działalność rolniczą i leśną lub z przenoszeniem budynków gospodarstw rolnych;

b) ochroną i poprawą środowiska naturalnego;

c) poprawą warunków higienicznych żywego inwentarza i dobrostanu zwierząt oraz warunków bezpieczeństwa w miejscu pracy.

3. Pomoc państwa udzielana rolnikom w celu zrekompensowania naturalnych utrudnień na obszarach górskich oraz na innych obszarach z utrudnieniami jest zakazana, jeżeli nie spełnia warunków określonych w art. 37. Jednakże w należycie uzasadnionych przypadkach można udzielać dodatkowej pomocy przekraczającej kwoty określone zgodnie z art. 37 ust. 3.

4. Pomoc państwa w celu wsparcia rolników, którzy podejmują zobowiązania rolnośrodowiskowe lub dotyczące dobrostanu zwierząt, które nie spełniają warunków określonych odpowiednio w art. 39 i 40, jest zakazana. Jednakże w należycie uzasadnionych przypadkach można udzielać dodatkowej pomocy przekraczającej maksymalne kwoty określone w ►M5 załącznik I ◄, w odniesieniu do art. 39 ust. 4 i art. 40 ust. 3. W wyjątkowych przypadkach dopuszczalne jest należycie uzasadnione odstępstwo w odniesieniu do minimalnego czasu trwania tych zobowiązań, określone w art. 39 ust. 3 i art. 40 ust. 2.

5. Pomoc państwa w celu wsparcia rolników, którzy dostosowują się do wymagających norm opartych na prawodawstwie wspólnotowym w zakresie ochrony środowiska naturalnego, zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i roślin, dobrostanu zwierząt oraz bezpieczeństwa pracy, jest zakazana, jeżeli nie spełnia warunków ustanowionych w art. 31. Jednakże można udzielać dodatkowej pomocy przekraczającej maksymalne kwoty określone zgodnie z tym artykułem, aby pomóc rolnikom w przestrzeganiu prawodawstwa krajowego, które wykracza poza normy wspólnotowe.

6. W przypadku braku prawodawstwa wspólnotowego, pomoc państwa w celu wsparcia rolników, którzy dostosowują się do wymagających norm opartych na ustawodawstwie krajowym w zakresie środowiska naturalnego, zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i roślin, dobrostanu zwierząt oraz bezpieczeństwa pracy, jest zakazana, jeżeli nie spełnia warunków ustanowionych w art. 31. Można udzielać dodatkowej pomocy przekraczającej maksymalne kwoty określone w ►M5 załącznik I ◄, w odniesieniu do art. 31 ust. 2, jeżeli jest ona uzasadniona na mocy art. 31.

▼B

Artykuł 89

Dodatkowe finansowanie krajowe

Pomoc państwa, której celem jest zapewnienie dodatkowego finansowania rozwoju obszarów wiejskich, na które udzielane jest wsparcie wspólnotowe, podlega zgłoszeniu przez Państwa Członkowskie i zatwierdzeniu przez Komisję zgodnie z niniejszym rozporządzeniem jako część programowania, o którym mowa w art. 16. Pierwsze zdanie art. 88 ust. 3 Traktatu nie ma zastosowania do tak zgłoszonej pomocy.

TYTUŁ IX

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Artykuł 90

Komitet

1. Komisję wspiera Komitet ds. Rozwoju Obszarów Wiejskich (zwany dalej: „Komitetem”).

2. W przypadku odniesienia do niniejszego ustępu mają zastosowanie art. 4 i 7 decyzji 1999/468/WE.

Okres przewidziany w art. 4 ust. 3 decyzji 1999/468/WE zostaje ustalony na jeden miesiąc.

3. Komitet uchwala swój regulamin wewnętrzny.

Artykuł 91

Przepisy wykonawcze

Oprócz środków określonych w poszczególnych przepisach niniejszego rozporządzenia, przyjmuje się szczegółowe przepisy dotyczące wdrażania niniejszego rozporządzenia zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2. Przepisy te obejmują w szczególności:

a) przedstawienie proponowanych programów rozwoju obszarów wiejskich;

b) warunki regulujące środki rozwoju obszarów wiejskich.

Artykuł 92

Przepisy przejściowe

1. W razie konieczności zastosowania szczególnych środków dla ułatwienia przejścia z obowiązującego systemu do systemu ustanowionego na mocy niniejszego rozporządzenia, środki takie przyjmuje się zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 90 ust. 2.

2. Środki takie przyjmuje się w szczególności w celu integracji obowiązującego wsparcia wspólnotowego zatwierdzonego przez Komisję z EFOGR — Sekcja Orientacji albo z EFOGR — Sekcja Gwarancji na okres kończący się po dniu 1 stycznia 2007 r. ze wsparciem rozwoju obszarów wiejskich określonym w niniejszym rozporządzeniu oraz w celu objęcia ocen *ex-post* programów z okresu 2000—2006.

▼B

Artykuł 93

Uchylenie

1. Rozporządzenie (WE) nr 1257/1999 uchyla się ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2007 r., z wyjątkiem art. 13(a), 14 ust. 1, art. 14 ust. 2 tiret pierwsze i drugie, art. 15, 17—20, 51 ust. 3 i 55 ust. 4, oraz części załącznika I określającej kwoty, o których mowa w art. 15 ust. 3. Przepisy te są uchylone ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2010 r., z zastrzeżeniem aktu Rady przyjętego zgodnie z procedurą określoną w art. 37 Traktatu.

Odniesienia do uchylonego rozporządzenia są interpretowane jako dotyczące niniejszego rozporządzenia.

Rozporządzenie (WE) nr 1257/1999 stosuje się nadal do działań zatwierdzonych przez Komisję na mocy tego rozporządzenia przed dniem 1 stycznia 2007 r.

2. Niniejszym uchyla się dyrektywy i decyzje Rady ustanawiające i zmieniające wykazy obszarów o mniej korzystnych warunkach gospodarowania przyjęte zgodnie z art. 21 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 950/97, ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2010 r., z zastrzeżeniem aktu Rady przyjętego zgodnie z procedurą określoną w art. 37 Traktatu.

Artykuł 94

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do wsparcia wspólnotowego dotyczącego okresu programowania rozpoczynającego się w dniu 1 stycznia 2007 r. Jednakże niniejsze rozporządzenie nie stosuje się przed wejściem w życie prawodawstwa wspólnotowego ustanawiającego ogólne zasady regulujące EFRR, EFS i FS dla okresu od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2013 r., z wyjątkiem art. 9, 90, 91 i 92, które stosują się z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Nie naruszając akapitu drugiego, art. 37, 50 ust. 2—4 i art. 88 ust. 3 stosują się od dnia 1 stycznia 2010 r., z zastrzeżeniem aktu Rady przyjętego zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 37 Traktatu.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich.

▼B

►M5 *ZAŁĄCZNIK I* ◄

KWOTY I STAWKI WSPARCIA

Artykuł	Dotyczy	Kwota w euro lub stawka	
22 ust. 2	Wsparcie na rzecz podejmowania działalności (*)	►M5 70 000 ◄	
23 ust. 6	Wcześniejsze emerytury	18 000	rocznie na przekazującego gospodarstwo
		180 000	całkowita kwota na przekazującego gospodarstw
		4 000	na robotnika rocznie
		40 000	całkowita kwota na robotnika
24 ust. 2	całkowita kwota na robotnika	80 %	kwalifikującego się kosztu na usługę doradczą
		1 500	maksymalna kwalifikująca się kwota
26 ust. 2	Intensywność pomocy na rzecz modernizacji gospodarstw rolnych	60 %	kwoty kwalifikującej się inwestycji dokonywanej przez młodych rolników na obszarach, o których mowa w art. 36 lit. a) ppkt i), ii) oraz iii)
		50 %	kwoty kwalifikującej się inwestycji dokonywanej przez innych rolników na obszarach, o których mowa w art. 36 lit. a) ppkt i), ii) oraz iii)
		50 %	kwoty kwalifikującej się inwestycji dokonywanej przez młodych rolników na innych obszarach
		40 %	kwoty kwalifikującej się inwestycji dokonywanej przez innych rolników na innych obszarach
		75 %	kwoty kwalifikującej się inwestycji dokonywanej w regionach peryferyjnych oraz na mniejszych wyspach Morza Egejskiego w rozumieniu rozporządzenia (EWG) nr 2019/93
		75 %	►M1 ►C3 Kwoty kwalifikującej się inwestycji dokonywanej w państwie członkowskim, które przystąpiło do Wspólnoty w dniu 1 maja 2004 r., oraz Bułgarii i Rumunii, w związku z wprowadzeniem w życie dyrektywy Rady 91/676/EWG ([1]) w terminie co najwyżej czterech lat od daty przystąpienia zgodnie z art. 3 ust. 2 i art. 5 ust. 1 tej dyrektywy. ◄ ◄
27 ust. 3	Intensywność pomocy na rzecz podwyższenia wartości gospodarczej lasów	60 % (**)	kwoty kwalifikującej się inwestycji dokonywanej na obszarach, o których mowa w art. 36 lit. a) ppkt i), ii) oraz iii)
		50 %	kwoty kwalifikującej się inwestycji dokonywanej na innych obszarach
		85 % (**)	kwoty kwalifikującej się inwestycji dokonywanej w regionach peryferyjnych

▼B

Artykuł	Dotyczy	Kwota w euro lub stawka	
28 ust. 2	Intensywność pomocy na rzecz zwiększenia wartości dodanej produktów rolnych i leśnych	50 %	kwoty kwalifikującej się inwestycji dokonywanej w regionach kwalifikujących się w ramach celu konwergencji
		40 %	kwoty kwalifikującej się inwestycji dokonywanej w innych regionach
		75 %	kwoty kwalifikującej się inwestycji dokonywanej w regionach peryferyjnych
		65 %	kwoty kwalifikującej się inwestycji dokonywanej na mniejszych wyspach Morza Egejskiego w rozumieniu rozporządzenia (EWG) nr 2019/93
31 ust. 2	Maksymalna kwota wsparcia z tytułu spełnienia wymagań norm	10 000	na gospodarstwo
32 ust. 2	Maksymalna kwota wsparcia z tytułu udziału w systemach jakości żywności	3 000	na gospodarstwo
33	Intensywność pomocy na rzecz działań informacyjnych i promocyjnych	70 %	kwalifikującego się kosztu działania
34 ust. 3	Maksymalna kwota na rzecz gospodarstw rolnych niskotowarowych	1 500	rocznie na gospodarstwo rolne
35 ust. 2	Grupy producentów: górna granica jako odsetek produkcji wprowadzonej do obrotu podczas pierwszych pięciu lat po uznaniu grupy za grupę producentów	5 %, 5 %, 4 %, 3 % oraz 2 % (***)	przez odpowiednio pierwszy, drugi, trzeci, czwarty i piąty rok dla produkcji wprowadzonej do obrotu do wartości 1 000 000 EUR
		2,5 %, 2,5 %, 2,0 %, 1,5 % oraz 1,5 %	przez odpowiednio pierwszy, drugi, trzeci, czwarty i piąty rok dla produkcji skierowanej na rynek przekraczającej 1 000 000 EUR
	ale w odniesieniu do każdego z pierwszych pięciu lat nieprzekraczająca kwoty	100 000 100 000 80 000 60 000 50 000	przez pierwszy rok przez drugi rok przez trzeci rok przez czwarty rok przez piąty rok
▼M5			
Art. 35a ust. 3	Maksymalna kwota wsparcia na restrukturyzację wynikłą z reformy wspólnej organizacji rynku		Na gospodarstwo
		4 500 3 000 1 500	w roku 2011 w roku 2012 w roku 2013
▼B			
37 ust. 3	Minimalna płatność z tytułu utrudnień	25	na hektar WUR
	Maksymalna płatność z tytułu utrudnień na obszarach górskich	250	na hektar WUR
	Maksymalna płatność dla obszarów z innymi utrudnieniami	150	na hektar WUR

▼B

Artykuł	Dotyczy	Kwota w euro lub stawka	
38 ust. 2	Maksymalna wstępna płatność dla obszarów Natura 2000 przez okres nieprzekraczający pięciu lat	500 (****)	na hektar WUR
	Zwykła maksymalna płatność dla obszarów Natura 2000	200 (****)	na hektar WUR
39 ust. 4	Uprawy jednoroczne	600 (****)	na hektar
	Specjalne uprawy wieloletnie	900 (****)	na hektar
	Inne użytkowanie gruntu	450 (****)	na hektar
	Lokalne rasy zagrożone wyginięciem	200 (****)	na dużą jednostkę przeliczeniową
40 ust. 3	Dobrostan zwierząt	500	na dużą jednostkę przeliczeniową
43 ust. 4	Maksymalna roczna premia na pokrycie straty dochodu z tytułu zalesiania		
	— dla rolników lub ich stowarzyszeń	700	na hektar
	— dla wszelkich innych osób fizycznych lub podmiotów prawa prywatnego	150	na hektar
43 ust. 4, 44 ust. 4 i 45 ust. 3	— Intensywność pomocy z tytułu kosztów założenia	80 % (**)	kwalifikujących się kosztów na obszarach, o których mowa w art. 36 lit. a) ppkt i), ii) oraz iii)
		70 %	kwalifikujących się kosztów na innych obszarach
		85 % (**)	kwalifikujących się kosztów w regionach peryferyjnych
46 i 47 ust. 2	Roczna płatność dla obszarów Natura 2000 oraz roczna płatność leśnośrodowiskowa		
	— minimalna płatność	40	na hektar
	— maksymalna płatność	200 (****)	na hektar

([1]) Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz.U. L 375 z 31.12.1991, str. 1).

►M5 (*) Wsparcie podejmowania działalności może być udzielone w formie pojedynczej premii do maksymalnej wysokości 40 000 EUR lub w formie dotowania odsetek, którego skapitalizowana wartość nie może przekraczać 40 000 EUR. W przypadku połączenia obu form kwota maksymalna nie może przekraczać 70 000 EUR. ◄

(**) Nie ma zastosowania w przypadku będących własnością państwa lasów tropikalnych lub subtropikalnych oraz zalesionych terytoriów Azorów, Madery, Wysp Kanaryjskich, mniejszych wysp Morza Egejskiego w rozumieniu rozporządzenia (EWG) nr 2019/93 oraz francuskich departamentów zamorskich.

(***) W przypadku Malty Komisja może ustanowić minimalną kwotę pomocy dla sektorów produkcji, w których całkowita produkcja jest wyjątkowo niska.

►M5 (****) Kwoty te można zwiększyć w odniesieniu do rodzajów operacji, o których mowa w art. 16a i w innych wyjątkowych przypadkach, uwzględniając szczególne okoliczności, które należy uzasadnić w programach rozwoju obszarów wiejskich. ◄

▼M5

ZAŁĄCZNIK II

►M6 Indykatywny wykaz rodzajów działań i potencjalnych skutków związanych z priorytetami, o których mowa w art. 16a ust. 1 lit. a)–f). ◄

Priorytet: Dostosowanie do zmian klimatu i złagodzenie ich skutków		
Rodzaje operacji	Artykuły i środki	Potencjalne skutki
Poprawa efektywności stosowania nawozów azotowych (np. ograniczone stosowanie, sprzęt, rolnictwo precyzyjne), lepsze przechowywanie nawozu naturalnego	Artykuł 26: Modernizacja gospodarstw rolnych Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe	Zmniejszenie emisji metanu (CH_4) i podtlenku azotu (N_2O)
Poprawa wydajności energetycznej (np. stosowanie materiałów budowlanych ograniczających straty ciepła)	Artykuł 26: Modernizacja gospodarstw rolnych Artykuł 28: Zwiększanie wartości dodanej produktów rolnych i leśnych Artykuł 29: współpraca na rzecz nowych produktów, technologii i technik	Zmniejszenie emisji dwutlenku węgla (CO_2) przez oszczędniejsze zużycie energii
Mechanizmy zabezpieczające przed niekorzystnymi skutkami wydarzeń ekstremalnych spowodowanych zmianami klimatu (np. instalacja siatek przeciwgradowych)	Artykuł 26: Modernizacja gospodarstw rolnych	Ograniczenie niekorzystnego oddziaływania ekstremalnych wydarzeń pogodowych na potencjał produkcji rolnej
Metody użytkowania gleby (np. sposoby uprawy, międzyplony, zmianowanie zróżnicowanych upraw)	Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe	Zmniejszenie emisji podtlenku azotu (N_2O) sekwestracja dwutlenku węgla; dostosowanie do skutków wpływu zmian klimatu na glebę
Zmiana sposobu użytkowania gruntów (np. przekształcenie gruntów ornych w pastwiska, trwałe odłogowanie)	Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe Artykuł 41: Inwestycje nieprodukcyjne	Zmniejszenie emisji podtlenku azotu (N_2O); sekwestracja dwutlenku węgla
Ekstensyfikacja hodowli (np. ograniczenie liczebności stada) i gospodarki pastwiskami	Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe	Zmniejszenie emisji metanu (CH_4) i podtlenku azotu (N_2O)
Zalesianie, wprowadzanie systemów rolnoleśnych	Artykuły 43 i 45: Pierwsze zalesianie gruntów rolnych i gruntów nierolniczych Artykuł 44: pierwsze zakładanie systemów rolnoleśnych na gruntach rolnych	Zmniejszenie emisji podtlenku azotu (N_2O); sekwestracja dwutlenku węgla
Zapobieganie powodziom i środki związane z zarządzaniem (np. projekty związane z przybrzeżną i śródlądową ochroną przeciwpowodziową)	Artykuł 20: Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych oraz wprowadzanie odpowiednich działań zapobiegawczych	Ograniczenie niekorzystnego oddziaływania ekstremalnych wydarzeń pogodowych związanych ze zmianami klimatu na potencjał produkcji rolnej

▼M5

Priorytet: Dostosowanie do zmian klimatu i złagodzenie ich skutków		
Rodzaje operacji	Artykuły i środki	Potencjalne skutki
Szkolenie i wykorzystywanie usług doradztwa rolnego w odniesieniu do zmian klimatu	Artykuł 21: Kształcenie zawodowe i działania informacyjne Artykuł 24: Korzystanie z usług doradczych Artykuł 58: Szkolenie i informowanie	Udostępnianie rolnikom szkoleń i doradztwa w celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i dostosowania do zmian klimatu
Zapobieganie pożarom lasów i klęskom żywiołowym wywołanym zmianami klimatu	Artykuł 48: Przywrócenie potencjału leśnego oraz wprowadzanie działań zapobiegawczych	Sekwestracja dwutlenku węgla w lasach i zapobieganie emisji dwutlenku węgla (CO_2); ograniczenie niekorzystnego oddziaływania zmian klimatu na lasy
Przekształcenie drzewostanów leśnych w bardziej odporne	Artykuł 47: Las-środowisko Artykuł 49: Inwestycje nieprodukcyjne	Ograniczenie niekorzystnego oddziaływania zmian klimatu na lasy
Priorytet: Odnawialne źródła energii		
Rodzaje operacji	Artykuły i środki	Potencjalne skutki
Produkcja biogazu z odpadów organicznych (produkcja w gospodarstwie rolnym i lokalna)	Artykuł 26: Modernizacja gospodarstw rolnych Artykuł 53: Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Zastępowanie paliw kopalnych; zmniejszenie emisji metanu (CH_4)
Wieloletnie rośliny energetyczne (zagajniki o krótkiej rotacji i rośliny trawiaste)	Artykuł 26: Modernizacja gospodarstw rolnych	Zastępowanie paliw kopalnych; sekwestracja dwutlenku węgla; zmniejszenie emisji podtlenku azotu (N_2O)
Przetwarzanie biomasy rolniczej/leśnej na energię odnawialną	Artykuł 26: Modernizacja gospodarstw rolnych Artykuł 28: Zwiększanie wartości dodanej produktów rolnych i leśnych Artykuł 29: Współpraca na rzecz rozwoju nowych produktów, technologii i technik w sektorze rolnym i żywnościowym oraz w sektorze leśnym Artykuł 53: Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej Artykuł 54: Wsparcie dla tworzenia i rozwoju działalności gospodarczej	Zastępowanie paliw kopalnych

▼M5

Priorytet: Odnawialne źródła energii		
Rodzaje operacji	Artykuły i środki	Potencjalne skutki
Instalacje/infrastruktura dla potrzeb produkcji energii z biomasy i innych odnawialnych źródeł energii (słonecznej, wiatrowej i geotermalnej)	Artykuł 53: Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej Artykuł 54: Wsparcie dla tworzenia i rozwoju działalności gospodarczej Artykuł 56: Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej Artykuł 30: Infrastruktura związana z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa	Zastępowanie paliw kopalnych
Informowanie i upowszechnianie wiedzy o energii ze źródeł odnawialnych	Artykuł 21: Kształcenie zawodowe i działania informacyjne Artykuł 58: Szkolenie i informowanie	Podnoszenie poziomu świadomości i wiedzy i, pośrednio, zwiększanie skuteczności innych działań związanych z energią ze źródeł odnawialnych
Priorytet: Gospodarka wodna		
Rodzaje operacji	Artykuły i środki	Potencjalne skutki
Technologie wodooszczędne (np. sprawne systemy irygacyjne) Magazynowanie wody (w tym w obszarach zalewowych) Wodooszczędne techniki produkcji (np. odpowiednio dostosowane uprawy)	Artykuł 26: Modernizacja gospodarstw rolnych Artykuł 30: Infrastruktura Artykuł 28: Zwiększanie wartości dodanej produktów rolnych i leśnych Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe	Bardziej racjonalne zużycie wody i poprawa zdolności magazynowania wody
Odtwarzanie terenów podmokłych Przekształcenie gruntów rolnych w bagna	Artykuł 41: Inwestycje nieprodukcyjne Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe Artykuł 38: Płatności dla obszarów Natura 2000	Zachowanie jednolitych części wód o wysokiej wartości; ochrona i poprawa jakości wody
Przekształcanie gruntów rolnych w systemy leśne/rolno-leśne	Artykuły 43 i 45: Pierwsze zalesianie gruntów rolnych i gruntów nierolniczych	Ochrona i poprawa jakości wody
Instalacje do uzdatniania wody w gospodarstwach rolnych, w przetwórstwie i w segmencie wprowadzania na rynek	Artykuł 26: Modernizacja gospodarstw rolnych Artykuł 28: Zwiększanie wartości dodanej produktów rolnych i leśnych	Bardziej racjonalne zużycie wody
Rozwój jednolitych części wód o charakterze półnaturalnym Utworzenie naturalnych brzegów Meandrujące rzeki	Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe Artykuł 57: Zachowanie i poprawa stanu dziedzictwa wsi	Zachowanie jednolitych części wód o istotnym znaczeniu; ochrona i poprawa jakości wody

▼M5

Priorytet: Gospodarka wodna		
Rodzaje operacji	Artykuły i środki	Potencjalne skutki
Metody użytkowania gleby (np. międzyplony), rolnictwo ekologiczne, przekształcenie gruntów ornych w trwałe pastwiska)	Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe	Przyczynianie się do ograniczenia przenikania do wody różnorodnych związków, w tym fosforu
Informowanie i upowszechnianie wiedzy o gospodarowaniu wodą	Artykuł 21: Kształcenie zawodowe i działania informacyjne Artykuł 58: Szkolenie i informowanie	Podnoszenie poziomu świadomości i wiedzy i, pośrednio, zwiększanie skuteczności innych działań związanych z gospodarowaniem wodą

Priorytet: Różnorodność biologiczna		
Rodzaje operacji	Artykuły i środki	Potencjalne skutki
Zaprzestanie stosowania nawozów i pestycydów na gruntach rolnych o wysokiej wartości przyrodniczej Ekstensywne formy hodowli Produkcja zintegrowana i ekologiczna	Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe	Zachowanie roślinności różnorodnej gatunkowo, ochrona i utrzymanie użytków zielonych
Żywopłoty i ogrodzenia z roślin wieloletnich oraz „biozłoża” Utworzenie planów zarządzania obszarami Natura 2000 Tworzenie biotopów/siedlisk i zarządzanie nimi na obszarach Natura 2000 lub poza nimi Zmiana sposobu użytkowania gruntów (ekstensywna gospodarka pastwiskami, przekształcanie gruntów ornych w pastwiska, długotrwałe odłogowanie) Zarządzanie uprawami wieloletnimi o wysokiej wartości przyrodniczej Utworzenie i ochrona sadów łąkowych	Artykuły 38 i 46: Płatności dla obszarów Natura 2000 Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe Artykuł 41: Inwestycje nieprodukcyjne Artykuł 47: Płatności z tytułu środowiska leśnego Artykuł 57: Zachowanie i poprawa stanu dziedzictwa wsi	Ochrona ptaków, innej dzikiej fauny i flory oraz poprawa jakości sieci biotopów, zmniejszająca przenikania szkodliwych substancji do siedlisk sąsiadujących, zachowanie chronionej fauny i flory
Zachowanie różnorodności genetycznej	Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe	Zachowanie różnorodności genetycznej

▼M5

Priorytet: Różnorodność biologiczna		
Rodzaje operacji	Artykuły i środki	Potencjalne skutki
Informowanie i upowszechnianie wiedzy o różnorodności biologicznej	Artykuł 21: Kształcenie zawodowe i działania informacyjne Artykuł 58: Szkolenie i informowanie	Podnoszenie poziomu świadomości i wiedzy i, pośrednio, zwiększanie skuteczności innych działań związanych z różnorodnością biologiczną
Priorytet: Środki towarzyszące restrukturyzacji sektora mleczarskiego		
Rodzaje operacji	Artykuły i środki	Potencjalne skutki
Wsparcie inwestycji związanych z produkcją mleczarską	Artykuł 26: Modernizacja gospodarstw rolnych	Poprawa konkurencyjności sektora mleczarskiego
Poprawa przetwórstwa i marketingu wyrobów mleczarskich	Artykuł 28: Zwiększanie wartości dodanej produktów rolnych i leśnych	Poprawa konkurencyjności sektora mleczarskiego
Innowacje związane z sektorem mleczarskim	Artykuł 29: współpraca na rzecz nowych produktów, technologii i technik	Poprawa konkurencyjności sektora mleczarskiego
Premie z tytułu użytków zielonych i ekstensywna produkcja zwierzęca; produkcja ekologiczna związana z produkcją mleczarską; trwałe premie pastwiskowe w obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania; premie wypasowe	Artykuł 39: Płatności rolno-środowiskowe	Intensyfikacja korzystnych efektów środowiskowych sektora mleczarskiego
Priorytet: Innowacyjne podejścia związane z priorytetami wymienionymi w art. 16a ust. 1 lit. a), b), c) i d)		
Innowacyjne działania związane z ograniczaniem skutków zmian klimatu i środki dostosowawcze	Artykuł 29: współpraca na rzecz nowych produktów, technologii i technik	Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i dostosowanie rolnictwa do zmian klimatu
Innowacyjne działania wspierające rozwój energetyki odnawialnej	Artykuł 29: współpraca na rzecz nowych produktów, technologii i technik	Zastępowanie paliw kopalnych i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych
Innowacyjne działania udoskonalające gospodarkę wodną	Artykuł 29: współpraca na rzecz nowych produktów, technologii i technik	Poprawa racjonalnego zużycie wody i poprawa jakości wody
Innowacyjne działania wspierające zachowanie różnorodności biologicznej	Artykuł 29: współpraca na rzecz nowych produktów, technologii i technik	Powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej

▼M6

ZAŁĄCZNIK III

Wykaz rodzajów działań związanych z priorytetami, o których mowa w art. 16a ust. 1 lit. g)

Priorytet: Infrastruktura szerokopasmowa na obszarach wiejskich	
Rodzaje działań	Artykuły i środki
Tworzenie i umożliwianie dostępu do infrastruktury szerokopasmowej, w tym urządzeń do przesyłu wstecznego i urządzeń naziemnych (np. stacjonarnych, bezprzewodowych naziemnych, wykorzystujących połączenia satelitarne lub będących kombinacją różnych technologii)	Artykuł 56: Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej
Unowocześnienie istniejącej infrastruktury szerokopasmowej	Artykuł 56: Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej
Zakładanie pasywnej infrastruktury szerokopasmowej (np. roboty inżynierii lądowej i wodnej, takie jak przewody i inne elementy sieci, np. ciemne światłowody itp.), również w synergii z infrastrukturą innego typu (sieci energetyczne, transportowe, wodne, kanalizacyjne itp.)	Artykuł 56: Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej